

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI PROGRAMU WSPÓŁPRACY MIASTA GDAŃSKA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI W 2022 ROKU

Podstawa prawna:

1. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (art.5a ust.3)
2. Uchwała Rady Miasta Gdańska nr XLI/1034/21 z dnia 28 października 2021 roku w sprawie przyjęcia „Programu współpracy Miasta Gdańska z organizacjami pozarządowymi na rok 2022” (§27 ust.3)

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie

Rozdział I. Współtworzenie polityk publicznych

1. Rady i inne ciała doradcze
2. Programy i projekty zarządzane i realizowane wspólnie z organizacjami pozarządowymi
 - A. Programy społeczne
 - B. Projekty partnerskie
 - C. Partnerstwa wspierające społeczność lokalne

Rozdział II. Wsparcie działania organizacji pozarządowych i aktywności obywatelskiej

1. Lokale dla organizacji pozarządowych
2. Wsparcie techniczne, szkoleniowe i informacyjne organizacji
3. Działania wspierające organizacje w zakresie spełnienia wymogów dostępności
4. Gdańskie Fundusze
5. Innowacje społeczne
6. Solidarność Codziennie

Rozdział III. Wolontariat Miasta Gdańska

1. Gdańsk Europejską Stolicą Wolontariatu 2022
2. Panorama działań wolontaryjnych w roku ESW.
3. Kongres "Solidarni w Rozwoju – Aktywni w Rozwoju"
4. Gdańsk Pomaga Ukrainie

Rozdział IV. Komunikacja i promocja

1. Newsletter dla organizacji pozarządowych
2. Grupy dyskusyjne na platformie Facebook
3. Zakładka NGO na portalu gdansk.pl
4. Nagroda Prezydenta Miasta Gdańska im. Lecha Bądkowskiego
5. Patronaty honorowe Prezydenta Miasta Gdańska dla organizacji pozarządowych
6. Promocja Miasta Gdańska przez organizacje pozarządowe

Rozdział V. Współpraca finansowa – zlecenie organizacjom pozarządowym zadań publicznych

1. Dotacje przyznane na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz ustawy o zdrowiu publicznym
2. Dotacje przyznane na realizację zadań publicznych związanych z pandemią COVID-19
3. Dotacje przyznane na realizację zadań publicznych związanych ze wsparciem na rzecz Ukrainy
4. Dotacje przyznane na podstawie ustaw o finansowaniu działań oświatowych i ustawy o sporcie oraz współpraca finansowa w ramach prawa zamówień publicznych
5. Całościowy obraz współpracy finansowej Miasta Gdańska z organizacjami pozarządowymi

Rozdział VI. Ewaluacja współpracy z organizacjami pozarządowymi

1. Badanie jakości współpracy
2. Autoewaluacja programu współpracy z organizacjami pozarządowymi

Zakończenie

WPROWADZENIE

Współpraca z organizacjami pozarządowymi jest jednym z priorytetów działalności Miasta Gdańska w obszarze społecznym. Dokumentem określającym wartości, cele, obszary, zasady i formy tej współpracy był w 2022 roku, tak jak w latach poprzednich, roczny „Program współpracy Miasta Gdańska z organizacjami pozarządowymi na 2022 rok”, przyjęty przez Radę Miasta Gdańska – zgodnie z art.5a ust.1 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie – uchwałą nr XLI/1034/21 z dnia 28 października 2021 roku. Powstał on w ścisłej współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie Gdańska i stanowił wyraz zaangażowania obu stron w stworzenie optymalnego planu współdziałania na zasadach pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji i jawności.

Program współpracy z organizacjami pozarządowymi służy realizacji celów operacyjnych zawartych w dokumencie „Gdańsk. Programy Operacyjne 2023”, przyjętym uchwałą Rady Miasta Gdańska nr XVII/514/2015 z 17 grudnia 2015 roku. Głównym celem strategicznym współpracy Miasta Gdańska z organizacjami jest wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego i budowanie partnerskich relacji między samorządem a zorganizowanymi grupami mieszkańców poprzez podniesienie jakości oraz zwiększenie zakresu współpracy sektora pozarządowego z Miastem.

Natomiast celem szczegółowym Programu współpracy na rok 2022 było wzmacnianie potencjału organizacji pozarządowych przez podnoszenie kompetencji ich liderów i osób w nich działających, wspieranie integracji sektora oraz podnoszenie jakości komunikacji międzysektorowej.

Współpraca między Miastem a organizacjami pozarządowymi obejmuje swym zasięgiem wszystkie sfery działalności pożytku publicznego, które mieszczą się w kompetencjach samorządu gminy, a jej wymiar praktyczny zamyka się w czterech obszarach wspólnego działania: współtworzenia polityk publicznych, realizacji zadań publicznych, wsparcia organizacji i aktywności mieszkańców oraz komunikacji i promocji.

ROZDZIAŁ I. WSPÓŁTWORZENIE POLITYK PUBLICZNYCH

1. Rady i inne ciała doradcze

Organizacje pozarządowe uczestniczą w konsultowaniu aktów prawa miejscowego oraz innych dokumentów strategicznych i programowych Miasta Gdańska, które wyznaczają zasady realizacji przedsięwzięć ważnych z punktu widzenia działalności organizacji i ich celów statutowych, a także z punktu widzenia ich beneficjentów.

Najważniejszym dokumentem tworzoną corocznie w ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi jest „Program współpracy Miasta Gdańska z organizacjami pozarządowymi” na dany rok kalendarzowy. I tak, 27 października 2022 roku Rada Miasta Gdańska przyjęła uchwałą nr LV/1402/22 „Program współpracy Miasta Gdańska z organizacjami pozarządowymi na 2023 rok”.

Gmina Miasta Gdańska angażowała przedstawicieli organizacji pozarządowych do wyrażania opinii, przekazywania komentarzy i współtworzenia koncepcji wspólnych przedsięwzięć na różne sposoby. Bieżąca praca nad kreowaniem bądź wdrażaniem polityk publicznych odbywała się w trybie ciągłym i przybierała formę rad, zespołów i grup roboczych (powoływanych na mocy zarządzeń Prezenta Miasta Gdańska lub – w mniejszym zakresie – uchwał Rady Miasta Gdańska, ale też tworzonych *ad hoc*, w sposób niesformalizowany).

W 2022 roku działały następujące tego rodzaju gremia o stałym charakterze i z kluczowym udziałem przedstawicieli organizacji pozarządowych:

- 1 komitet (Komitet Rewitalizacji)
- 13 rad prezydenckich - Gdańska Rada Działalności Pożytku Publicznego, Gdańska Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych, Gdańska Rada Sportu, Gdańska Rada ds. Równego Traktowania, Rada Imigrantów i Imigrantek, Rada Kultury Gdańskiej, Gdańska Rada Rozwoju Wolontariatu, Gdańska Rada Sportu, Rada Kultury Gdańskiej, Rada Gdańskich Inwestorów, Światowa Rada Bursztynu, Gdańska Rada Architektury, Rada Interesariuszy Młodego Miasta i Polskiego Haka
- 2 rady przy Radzie Miasta Gdańska (Młodzieżowa Rada Miasta Gdańska i Rada Seniorów w Gdańsku)
- 9 zespołów programowych programów operacyjnych Strategii Gdańsk 2030+.

Kluczowe dla współpracy z organizacjami pozarządowymi były: Gdańska Rada Działalności Pożytku Publicznego i Gdańska Rada Organizacji Pozarządowych.

W 2022 roku odbyło się w sumie jedenaście posiedzeń **Gdańskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego** VIII kadencji.

Rada VIII kadencji została powołana na mocy zarządzenia Prezydenta Miasta Gdańska z 12.08.2020 roku. Zasiada w niej 18 osób: dwoje przedstawicieli Rady Miasta Gdańska, siedmioro – Prezydenta Miasta Gdańska i dziewięcioro – organizacji pozarządowych. Pracami Rady kieruje dwójka współprzewodniczących: przedstawiciel/-ka sektora publicznego oraz przedstawiciel/-ka organizacji pozarządowych. Kadencja Rady trwa trzy lata.

W 2022 roku Rada zaopiniowała łącznie 4 uchwały i 26 zarządzenia, opiniowane przez Radę w 2022 r. dotyczyły przyjęcia „dużych” programów miejskich: *Programu współpracy Miasta Gdańska z organizacjami pozarządowymi*, *Szczegółowego Programu*

Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Miasta Gdańska czy Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt. Zarządzenia opiniowane przez GRDPP w 2022 roku dotyczyły szczegółowych warunków otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych, ogłaszanych przez Urząd Miejski w Gdańsku oraz jednostki podległe.

Dzięki zaangażowaniu Rady, WRS i Gdańskie Nieruchomości rozwiązały palący problem dotyczący znaczącego wzrostu kosztów udziału, przypadających na lokale zajmowane przez organizacje pozarządowe w budynkach zarządzanych przez wspólnoty mieszkaniowe, a użyczane organizacjom z przeznaczeniem na realizację zadań statutowych na rzecz mieszkanki i mieszkańców Gdańska, w tym zleczanych (finansowanych) w całości przez Miasto Gdańsk. Temat był poruszany na prawie każdym posiedzeniu.

Po lutowej eskalacji agresji Rosji na Ukrainę, posiedzenia GRDPP stały się także platformą wymiany informacji w kontekście wsparcia jakie Miasto Gdańsk wspólnie z organizacjami pozarządowymi udzielają osobom uchodźczym z Ukrainy. W GRDPP zasiadają m.in. liderki i liderzy dużych i doświadczonych organizacji, na których w dużej mierze zostały oparte systemy wsparcia w ramach akcji Gdańsk Pomaga Ukrainie. Warto podkreślić, że zwłaszcza w pierwszym półroczu 2022 r., eksperckie doradztwo GRDPP w zakresie koordynacji działań czy tworzenia rozwiązań prawnych dla NGO, było ważnym wkładem w prowadzoną przez Miasto Gdańsk akcję pomocy humanitarnej.

Gdańska Rada Organizacji Pozarządowych stanowi reprezentację lokalnych organizacji pozarządowych działających na rzecz mieszkańców Gdańska i jest wyłaniana podczas ich plenarnego spotkania przy udziale przedstawiciela Prezydenta Miasta Gdańska. Rada jest głównym partnerem miasta przy tworzeniu polityk skierowanych do organizacji pozarządowych. Do jej zadań należy m.in. delegowanie przedstawicieli organizacji do komisji konkursowych rekomendujących przyznanie dotacji na realizację zadań publicznych. W dniu 19 listopada, odbyły się wybory do GROU X kadencji, do której zostało wybranych 16 przedstawicielek i przedstawicieli gdańskich organizacji pozarządowych na lata 2022-2024. Gdańskie organizacje zarekomendowały także 23 osoby do pełnienia funkcji członkiń/ów komisji konkursowych do końca trwania kadencji.

Gdańska Rada ds. Równego Traktowania została powołana przez Prezydenta Miasta Gdańska zarządzeniem nr 514/21 z 22.04.2021 roku. W jej skład wchodzi 14 przedstawicieli organizacji pozarządowych, Okręgowej Izby Radców Prawnych, Komendy Wojewódzkiej Policji oraz grup nieformalnych działających na rzecz równego traktowania.

Do zakresu działania rady należy:

- doradzanie i występowanie do Prezydenta Miasta Gdańska w zakresie inicjatyw zmierzających do realizacji zasady równego traktowania,
- wspieranie inicjatyw i współpracy samorządu, przedsiębiorstw oraz organizacji pozarządowych w zakresie upowszechniania zasady równego traktowania,
- uczestnictwo w pracach nad projektami uchwał, zarządzeń i programów, które dotyczą równego traktowania lub sytuacji grup narażonych na dyskryminację w Gdańsku,

- opiniowanie projektów uchwał, zarządzeń i programów pod względem skutków dla osób należących do grup narażonych na dyskryminację,
- monitorowanie i analizowanie zjawisk dyskryminacji oraz formułowanie rekomendacji, oświadczeń i stanowisk,
- przygotowywanie uchwał, stanowisk i oświadczeń w zakresie realizacji zasady równych szans w Gdańsku,
- edukowanie i promowanie postaw równościowych poprzez organizowanie konferencji, szkoleń, warsztatów,
- przyznawanie wyróżnień za szczególne zasługi dla realizacji zasady równego traktowania i przeciwdziałania dyskryminacji w Gdańsku.

Gdańska Rada ds. Równego Traktowania zajmuje się w szczególności przejawami dyskryminacji ze względu na: płeć, rasę, pochodzenie etniczne i narodowe, religię, wyznanie, bezwyznaniowość i światopogląd, niepełnosprawność, wiek, orientację seksualną i tożsamość płciową – oraz jej przeciwdziałaniem.

W roku 2022 konsultowała projekty uchwał i programów dotyczących równego traktowania, wydawała związane z tym oświadczenia, jak również realizowała Gdańską Nagrodę Równości im. Pawła Adamowicza.

Rada Imigrantów i Imigrantek została powołana jako ciało opiniodawczo-doradcze Prezydenta Miasta Gdańska, w zakresie wdrażania Gdańskiego Modelu Integracji Imigrantów – jego zarządzeniem nr 1455/16 z 19.06.2016 roku. W 2022 roku zakończyła swoje prace, rozpoczęte 20.12.2020 roku, III kadencja rady. W jej składzie znalazło się 16 przedstawicieli i przedstawicielek dziewięciu narodowości: ukraińskiej, białoruskiej, rosyjskiej, niemieckiej, włoskiej, czeczeńskiej, tatarskiej, nigeryjskiej i amerykańskiej. W ramach prac III kadencji rady w 2022 roku odbywały się comiesięczne spotkania, na których omawiano m.in. współpracę z organizacjami pozarządowymi w zakresie realizacji zadań rocznego programu współpracy z organizacjami pozarządowymi związanych z działalnością na rzecz integracji cudzoziemców w Gdańsku.

Rada Seniorów w Gdańsku, powołana na podstawie uchwały Rady Miasta Gdańska nr LV/1622/18 z 28 czerwca 2018 roku, składa się z 31 osób – wyłonionych w wyborach reprezentantów gdańskich seniorów, 4 mandaty wygasły, obecnie rada liczy 27 członków. Rada Seniorów w Gdańsku jest zespołem o charakterze konsultacyjno-opiniująco-inicjatywny, który w oparciu o zasoby wiedzy i doświadczenia środowiska osób starszych współpracuje z organami Miasta Gdańska w obszarze spraw lokalnych. Celem Rady jest zwiększanie zainteresowania i zaangażowania seniorów w sprawy lokalnej społeczności.

W szczególności dotyczące rozwiązywania problemów i zaspokajania potrzeb środowiska osób starszych oraz pobudzania ich aktywności. Rada pracuje w 7 komisjach tematycznych. Sesje tematyczne pozwalają członkom rady zapoznać się z różnorodnymi kwestiami zarówno ogólnomiejskimi, jak i związanymi bezpośrednio z życiem osób starszych. Rada przygotowuje uchwały zmierzające do poprawy życia, funkcjonowania i bezpieczeństwa seniorów w Gdańsku oraz kieruje je do potencjalnych realizatorów koniecznych w tym zakresie działań. W związku z pandemią COVID-19 kadencja rady została w 2020 roku na mocy uchwały Rady Miasta Gdańska przedłużona do zakończenia stanu epidemii lub stanu zagrożenia epidemiologicznego. W roku 2022 Rada Seniorów

obradowała sześć razy i podjęła 13 uchwał, dotyczących m.in. bezpieczeństwa seniorów, aktywizacji zawodowej i społecznej seniorów, współpracy z radami dzielnic oraz zagadnień dotyczących edukacji, sportu i kultury. Odbyły się dwie sesje wyjazdowe: w Dzielnicy Wyspa Sobieszewska i w Śródmieściu, które rozpoczęły cykl sesji wyjazdowych w poszczególnych dzielnicach. Rada Seniorów angażowała się w wiele działań integrujących gdańskich seniorów, ale także w działania międzypokoleniowe takie jak np. wspólne przygotowania w „strefie równości” z Młodzieżową Radą Miasta Gdańska podczas Jarmarku Dominikańskiego. Angażowała się również w coroczne wydarzenia jak: „Marsz seniorów” – tradycyjna kolorowa parada zakończona piknikiem, „Miesiąc seniora”, Festiwal Pracy dla Seniora organizowany przez Gdański Urząd Pracy.

W dniu 29 czerwca 2021 roku na mocy zarządzenia Prezydenta Miasta Gdańska nr 955/21 powołano **Gdańską Radę ds. Rozwoju Wolontariatu** I kadencji na lata 2021–2023. W jej skład weszli przedstawiciele takich instytucji, jak Urząd Miejski w Gdańsku, Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego, Stadion Gdańsk, Stowarzyszenie Polska 2050, Regionalne Centrum Wolontariatu, Europejskie Centrum Solidarności, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Pracodawcy Pomorza, Gdańska Rada Organizacji Pozarządowych, Fundacja Gdańska, Gdańska Fundacja Innowacji Społecznych, Stowarzyszenie Inne jest Piękne oraz Stowarzyszenie Grupa Badawcza Ptaków Wodnych KULING. Rada jest organem doradczo-konsultacyjnym działającym przy Prezydencie Miasta Gdańska w zakresie wdrażania gdańskiej polityki dotyczącej rozwoju wolontariatu. Głównym celem Rady w roku 2022 było wspieranie, koordynowanie i monitorowanie realizowanych działań.

Komitet Rewitalizacji został powołany przez Prezydenta Miasta Gdańska zarządzeniem nr 1825/17 z 13.10.2017 roku. W jego skład wchodzi 24 osoby – przedstawiciele mieszkańców z obszarów rewitalizacji (wyznaczonych uchwałą Rady Miasta Gdańska nr XXXVIII/1012/17 z 25.04.2017 roku), podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na terenie Gdańska, Prezydenta Miasta Gdańska, Rady Miasta Gdańska, Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie itp. oraz przedstawiciele podmiotów prowadzących działalność społeczną na obszarach rewitalizowanych, w tym organizacji pozarządowych i grup nieformalnych. Komitet ma za zadanie wspierać działania oraz pełnić funkcję opiniotwórczo-doradczą w zakresie przygotowywania, realizowania i oceniania procesów rewitalizacyjnych w mieście. Stanowi pod tym względem forum współpracy i dialogu między interesariuszami i organami gminy.

Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie został powołany na mocy zarządzenia Prezydenta Miasta Gdańska nr 1825/19 z 18 listopada 2019 roku i liczy sobie 32 członków, w tym 8 przedstawicieli organizacji pozarządowych. Zakres i cel działania zespołu:

- Udział w podejmowaniu strategicznych działań z obszaru przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gdańsku;
- Udział w Grupach Roboczych dot. konkretnych rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie;

- Udzielania bezpośredniego wsparcia osobom zarówno doznającym przemocy, stosującym przemoc, osób LGBT.

Zespół spotyka się regularnie co trzy miesiące – w 2022 roku odbyły się cztery jego posiedzenia.

Zespół Zarządzający Gdańskim Programem Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2021–2023 został powołany na mocy zarządzenia Prezydenta Miasta Gdańska nr 1883/21 z 26 listopada 2021 roku, w składzie którego jest 8 osób, w tym 2 z sektora pozarządowego.

Zakres i cele działania zespołu to m.in.:

- zapewnienie właściwych warunków organizacyjnych umożliwiających osiągnięcie celów Programu;
- określenie głównych kierunków działania Programu na dany rok przy zachowaniu spójności z działaniami podejmowanymi w ramach innych programów miejskich;
- określenie wartości wskaźników do osiągnięcia w danym roku realizacji Programu;
- weryfikacja przyjętych w Programie wskaźników;
- przyjmowanie informacji o stanie realizacji zadań i kluczowych działań oraz wynikach ewaluacji Programu;
- opiniowanie raportów z realizacji Programu;
- opiniowanie projektów uchwał niezbędnych do realizacji Programu;
- rekomendowanie i opiniowanie realizacji projektów w ramach Programu;
- rekomendowanie wdrożenia nowych inicjatyw w zakresie zadań i kluczowych działań Programu;
- rekomendowanie wprowadzania zmian w Programie;
- przekazanie rekomendacji do opracowania gminnego programu wspierania rodziny i powiatowego programu dotyczącego rozwoju pieczy zastępczej na lata 2024 – 2026.

W 2022 roku odbyły się trzy posiedzenia. Zespół pracował nad wskaźnikami produktu i rezultatu zawartymi w Gdańskim Programie Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2021-2023, opiniował Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz efektów pracy organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w 2021 roku oraz załączenia do Raportu z realizacji Programu w 2021 roku.

2. Programy i projekty zarządzane i realizowane wspólnie z organizacjami pozarządowymi

W Strategii Rozwoju Gdańska 2030+ współpraca i partnerstwo to podstawowe wartości, na których ma się opierać rozwój miasta. Gdańsk – jako partner publiczny – tworzy z organizacjami pozarządowymi partnerstwa mające na celu realizację określonych zadań, ale też odpowiada na zaproszenia organizacji pozarządowych do współrealizacji konkretnych pomysłów i projektów. Partnerstwa służą wypracowywaniu i wdrażaniu

strategii, programów i nowatorskich rozwiązań, gwarantują wymianę doświadczeń i informacji między różnymi uczestnikami życia miejskiego oraz przyczyniają się do podejmowania działań odpowiadających na potrzeby mieszkanek i mieszkańców Gdańska.

A. Programy społeczne

W 2022 roku kontynuowano realizację następujących programów wspierających społeczność lokalne:

a) Gdański Program Mieszkalnictwa Społecznego dla osób/rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym

Program został przyjęty uchwałą Rady Miasta Gdańska nr XXI/867/16 z 24.11.2016 roku na lata 2016–2023. Jego głównym celem jest zintegrowanie rozwiązań obszaru polityki mieszkaniowej z rozwiązaniami obszaru pomocy i integracji społecznej w kierunku deinstytucjonalizacji i indywidualizacji wsparcia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, natomiast celami szczegółowymi są:

- zwiększenie dostępności do lokali mieszkalnych w ramach realizacji programu;
- zapewnienie wysokiej jakości wsparcia dla uczestników programu;
- organizacja i doskonalenie systemu łączącego pomoc mieszkaniową z adekwatnym wsparciem oraz uwzględniającego kierunek deinstytucjonalizacji i indywidualizacji usług.

Beneficjentami programu mogą być absolwenci programów społecznych, wychowankowie pieczy zastępczej i wychowankowie innych placówek w procesie usamodzielnienia, rodziny wielodzietne, ofiary przemocy domowej, osoby: uzależnione, z niepełnosprawnością, z zaburzeniami psychicznymi lub bezdomne, seniorzy oraz osoby i rodziny z grup społecznych najbardziej narażonych na wykluczenie społeczne.

Organizacje pozarządowe mają istotny i realny wpływ na sposób wdrażania działań, ich monitorowania oraz ewaluacji, współuczestnicząc w podejmowaniu wszystkich strategicznych decyzji w procesie zarządzania programem.

Przedstawiciele organizacji pozarządowych przede wszystkim zasiadają w Zespole Zarządzającym Gdańskim Programem Mieszkalnictwa Społecznego. W 2021 roku odbyło się 6 spotkań Zespołu Zarządzającego.

Realizatorami programu są Wydział Skarbu i Wydział Gospodarki Komunalnej Urzędu Miejskiego w Gdańsku wraz z instytucjami partnerskimi: Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie w Gdańsku, Gdańskim Urzędem Pracy, Biurem Rozwoju Gdańska, Gdańskimi Nieruchomościami, Gdańską Infrastrukturą Społeczną, Gdańskim Centrum Świadczeń, ośrodkami wsparcia, Towarzystwem Budownictwa Społecznego, deweloperami, spółdzielniami i wspólnotami mieszkaniowymi oraz **19 organizacjami pozarządowymi** realizującymi zadania miasta lub współpracującymi z miastem.

W ramach programu beneficjentom przekazywane są lokale mieszkalne z przeznaczeniem na mieszkania wspomagane (realizowana jest w nich usługa społeczna, która przygotowuje ich do prowadzenia samodzielnego życia) oraz mieszkania ze wsparciem (najemcy tych mieszkań objęci są wsparciem, które zapewnia Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie i organizacje pozarządowe działające na zlecenie miasta). W 2022 roku odbyło się 7 spotkań zespołu roboczego ds. Romskich i Zespołu ds. Mieszkalnictwa, 41 komisji kwalifikujących do mieszkań wspomaganych oraz

5 posiedzeń podzespołu kwalifikującego do mieszkań ze wsparciem. Na cele programu przeznaczono w 2022 roku z gminnego zasobu lokalowego 10 nowych mieszkań (7 przeznaczono na mieszkanie wspomagane, a 3 na mieszkania ze wsparciem). **Ogółem w 2022 roku w ramach programu funkcjonowało ogółem 189 mieszkań, w których wsparciem objęto 439 osób.** W sumie na dzień 31.12.2022 roku w 74 mieszkaniach wspomaganych, funkcjonujących w ramach 14 projektów, pomocą objęto 279 osób, z kolei w 115 mieszkaniach ze wsparciem w ramach 6 projektów (w tym w 48 pomieszczeniach tymczasowych – Centrum Treningu Umiejętności Społecznych) objęto pomocą 160 osób. Najemcy tych mieszkań objęci są wsparciem, które zapewnia MOPR i/lub organizacje pozarządowe działające na zlecenie Miasta.

Ponadto w roku 2022 kontynuowano w ramach programu różnego typu działania o charakterze rozwojowo-innowacyjnym, w tym m.in. monitorowano proces wdrażania mieszkań prowadzonych w nurcie redukcji szkód w oparciu o metodę *housing first* („najpierw mieszkanie”), adresowanych do osób w kryzysie bezdomności.

b) Gminny Program Rewitalizacji Miasta Gdańska

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Gdańska na lata 2017–2023 został przyjęty przez Radę Miasta Gdańska uchwałą nr XXXVIII/1012/17 z 25.04.2017 roku, przy czym już rok wcześniej, 28.04.2016, Rada Miasta Gdańska podjęła uchwałę nr XXII/607/16 w sprawie wyznaczenia obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji, w związku z czym programem objęte zostały cztery tereny: Biskupia Górka – Stary Chełm, Dolne Miasto – Plac Wałowy – Stare Przedmieście, Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście oraz Orunia.

Celem programu jest osiągnięcie kompleksowej interwencji i znacząca poprawa sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej w obszarach wyznaczonych do rewitalizacji poprzez intensywne prowadzenie procesów społecznych z równoczesną zmianą w strukturze funkcjonalno-przestrzennej. Program składa się z wielu różnorodnych projektów rewitalizacyjnych i zakłada ich wzajemne powiązania oraz synergii rezultatów.

w 2022 roku w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji kontynuowano działania społeczne, których celem była integracja mieszkańców i poprawa jakości współużytkowanej przestrzeni. Miały one formę między innymi animacji społeczności lokalnych oraz konsultacji i interwencji, ponadto były ukierunkowane na zadbanie o wspólną przestrzeń. W sumie w działaniach aktywny udział wzięło kilkuset przedstawicieli społeczności lokalnych, natomiast ponad tysiąc osób skorzystało z organizowanych działań. Liczba beneficjentów znacząco wzrosła dzięki zniesieniu obostrzeń. Ponadto kontynuowano zadania inwestycyjne związane z adaptacją lub budową lokali świadczących usługi społeczne: dokonano uroczystego otwarcia Ratusza Oruńskiego który służy celom społecznym, kontynuowano budowę domu sąsiedzkiego przy ulicy Dworcowej 11 i modernizację budynku przy ulicy Styp-Rekowskiego 16 na cele domu sąsiedzkiego oraz Centrum Wsparcia Rodziny. Kontynuowano działania w Centrum Wsparcia i Terapii Rodzin przy ulicy Radnej 3/2 (Dolne Miasto), Centrum Wsparcia Seniora przy ulicy Biskupiej 4 (Biskupia Górka) oraz Youth Point w lokalu przy ulicy Na Zaspę 53 (Nowy Port) na potrzeby świadczenia usług społecznych skierowanych do młodzieży. W odnowionym Klubie Aktywnego Mieszkańca przy ulicy Floriańskiej 3 (Nowy Port) prowadzono projekt Centrum Wsparcia Rodzin. Zgodnie z planem uruchomiono działalność terapeutyczną na Starym Chełmie w ramach Centrum Wsparcia Rodzin.

c) Gdański Program Bezpieczeństwa Ekonomicznego i Wsparcia Osób Zadłużonych

Gdańsk jest pierwszym miastem w Polsce, które na szeroką skalę zainteresowało się problemami finansowymi swoich mieszkańców i wsparło gdańszczan w procesie wychodzenia z zadłużenia. Wyrazem tego było utworzenie – na mocy uchwały Rady Miasta Gdańska nr XXX/845/16 z 27.10.2016 roku – Gdańskiego Programu Bezpieczeństwa Ekonomicznego i Wsparcia Osób Zadłużonych. Przedstawiciele organizacji pozarządowych uczestniczą w programie zarówno jako członkowie zespołu decydującego o jego kształcie i strategiach działania, jak też jego partnerzy oraz realizatorzy.

Jednym z owoców programu jest działające od 2017 roku przy Al. Grunwaldzkiej 8 w Gdańsku Centrum Bezpieczeństwa Ekonomicznego i Wsparcia Osób Zadłużonych, prowadzone, przez wyłonioną w postępowaniu konkursowym organizację pozarządową: Elbląskie Centrum Mediacji i Aktywizacji Społecznej. Mieszkanki i mieszkańcy Gdańska mogą w Centrum bezpłatnie skorzystać z doradztwa prawnofinansowego, konsultacji edukacyjnych, pomocy w zarządzaniu budżetem i wsparcia w opracowywaniu programów wyjścia z zadłużenia oraz z programów pomocowych dla ofiar przestępstw i nadużyć ekonomicznych.

W 2022 roku w Centrum Bezpieczeństwa Ekonomicznego i Wsparcia Osób Zadłużonych odbyło się 82 konsultacji indywidualnych, a 890 odbiorcom udzielono informacji za pośrednictwem infolinii. Z kolei 82 mieszkańców Gdańska skorzystało z doradztwa finansowego w sprawach bankowych i pożyczkowych, a dla 126 opracowano indywidualne plany wyjścia z zadłużenia.

W 2022 roku kontynuowano w ramach programu skierowane do mieszkańców Gdańska działania i akcje edukacyjne. W czerwcu podczas Tygodnia Bezpieczeństwa Ekonomicznego, zostały przeprowadzone działania, które miały na celu zwiększenie świadomości Programie BEiWOZ oraz podmiotach i usługach w przedmiocie bezpieczeństwa ekonomicznego. Drugim takim wydarzeniem był "Dzień Bez Długów", zorganizowany w listopadzie. Akcja zorganizowana została w tramwaju, który posłużył jako mobilny punkt doradczo-informacyjny na trasie Strzyża-Siedlce w Gdańsku. Realizacja wydarzeń przełożyła się na zwiększenie świadomości mieszkańców Gdańska o Programie BEiWOZ. Podczas tych wydarzeń były przekazane mieszkankom i mieszkańcom materiały informacyjne, w których znajdują się praktyczne porady w przedmiocie bezpieczeństwa ekonomicznego.

W roku 2022 po okresie pandemicznym wznowiono spotkania Platformy BEiWOZ, czyli sieci podmiotów zaangażowanych w realizację programu (ok. 50 osób) oraz kontynuowano prace Grupy Zarządzającej programem. W 2022 roku odbyło się łącznie 10 spotkań Grupy Zarządzającej, Platformy Bezpieczeństwa Ekonomicznego oraz spotkań roboczych.

d) Gdański Model na rzecz Równego Traktowania

Realizacja modelu – utworzonego na podstawie uchwały Rady Miasta Gdańska nr LV/1566/18 z 28.06.2018 roku w sprawie przyjęcia na terenie Miasta Gdańska Modelu na rzecz Równego Traktowania – w dużej mierze opiera się na realizacji zadań publicznych przez organizacje pozarządowe w następujących obszarach: upowszechnianie wolności i praw człowieka, upowszechnianie równych praw kobiet i mężczyzn oraz wsparcie mniejszości narodowych i etnicznych.

W 2022 r. w ramach zlecenia zadań publicznych, zrealizowano 20 projektów społecznych w obszarze upowszechniania wolności i praw człowieka, równych praw kobiet i mężczyzn, oraz wspierania mniejszości etnicznych i narodowych przez organizacje pozarządowe. Bezpośrednio zaangażowanych w nie było ok. 3 tys. osób. Projekty te realizowały cele i rekomendacje Modelu i polegały m.in. na kontynuacji działalności Gdańskiego Centrum Równego Traktowania – bezpłatnego wsparcia dla osób doświadczających dyskryminacji lub przemocy motywowanej uprzedzeniami, wsparciu prawnym, psychologicznym i socjalnym dla kobiet doświadczających przemocy ze względu na płeć, grupy rozwojowe i wzmacniające dla osób LGBT+, grupy wsparcia dla osób doświadczających mobbingu, szkoleniach dla nauczycieli i dyrektorów szkół i dla specjalistów zdrowia psychicznego dot. sytuacji i potrzeb dzieci doświadczających dysforii płciowej i dzieci LGBT+, stworzeniu Poradnika Równego Traktowania dot. wielowyznaniowości i bezwyznaniowości w gdańskich szkołach, realizacja pierwszej edycji Gdańskiego Funduszu Równości, w której dofinansowano 16 oddolnych projektów dot. Praw człowieka w społecznościach lokalnych, realizacji III Forum Kobiet Sportu, realizacja spektaklu Teatru Forum dotyczącego dzieci z doświadczeniem migracyjnym i bodyshamingu, cyklu warsztatów dot. równego traktowania nastolatków o szczególnych potrzebach, prowadzeniu coachingu dla matek powracających na rynek pracy, warsztatów wzmacniających kompetencje wychowawcze rodziców, działań na rzecz godzenia życia rodzinnego i zawodowego, w tym na rzecz szerszego włączenia ojców w życie rodzinne, działań integrujących społeczności należące do mniejszości narodowych i etnicznych, w tym działania na rzecz Kaszubów i mniejszości ukraińskiej, realizacji gali Gdańskiej Nagrody Równości im. Pawła Adamowicza za działalność na rzecz praw człowieka w 2021 roku. We wszystkie te projekty bezpośrednio zaangażowanych było 3000 osób.

„Lista pomocnicza” stanowi pierwsze w Polsce tego rodzaju narzędzie na poziomie samorządu i zarówno zawarte w niej wskazówki, jak i planowane do wdrożenia działania mają służyć uwzględnianiu dostępności w projektach społecznych oraz oferować jeszcze większe wsparcie dla organizacji i liderów społeczeństwa obywatelskiego, tak aby projektowana przez nie zmiana społeczna pełniej ujmowała różnorodność potrzeb społeczności gdańskiej.

Wprowadzono do warunków konkursów na realizację zadań publicznych, obowiązek zapewnienia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. Organizacje pozarządowe mogły posłużyć się kwestionariuszem do samooceny możliwości zapewnienia dostępności (jako załącznik do szczegółowych warunków konkursu). Opis poziomu dostępności był brany pod uwagę przy ocenie oferty i wysoko punktowany. Aby wesprzeć organizacje w zapewnieniu dostępności przeprowadzono konkurs na realizację zadania publicznego „Lider dostępności”. Celem Lidera jest wybór konsorcjum organizacji pozarządowych, które wesprze pozostałe organizacje, korzystające ze miejskich środków publicznych, w zapewnieniu dostępności osobom chcącym skorzystać z oferty NGO.

e) Gdański Model Integracji Imigrantów

Celem przyjętego uchwałą Rady Miasta Gdańska nr XXVI/673/16 z 30.06.2016 roku Gdańskiego Modelu Integracji Imigrantów jest usprawnienie systemu zarządzania migracjami, wzmocnienie w tym zakresie koordynacji i współdziałania różnych

podmiotów, w tym organizacji pozarządowych, oraz podniesienie jakości usług mających na celu integrację nowych mieszkańców Gdańska pochodzących z różnych części świata, zarówno migrantów, jak i uchodźców. Model wskazuje główne obszary i kierunki działań zmierzających do prowadzenia skutecznej i efektywnej polityki integracyjnej na poziomie samorządu lokalnego w dłuższej perspektywie czasowej.

Jednym z kluczowych elementów modelu jest funkcjonowanie Miejskiego Centrum Informacji i Wsparcia Imigrantów prowadzonego przez organizację pozarządową – Centrum Wsparcia Imigrantów i Imigrantek, które oferuje tzw. „pomoc pierwszej linii”. Centrum wspiera nowych mieszkańców i mieszkanki Gdańska w usamodzielnieniu się i integracji społecznej. Świadczy stałe usługi w zakresie porad prawnych i psychologicznych, konsultacji dotyczących legalizacji pobytu, doradztwa zawodowego, wsparcia grup szczególnie narażonych na wykluczenie (zwłaszcza dzieci i młodzieży) itp. Działania powyższe realizowane są przez ekspertów w poszczególnych dziedzinach, w bliskiej współpracy z instytucjami publicznymi, innymi organizacjami pozarządowymi i wolontariuszami. W ramach zadań zleconych przez miasto Centrum Wsparcia Imigrantów i Imigrantek organizowało również przez cały 2022 rok kursy języka polskiego dla obcokrajowców. Wraz z Centrum Wsparcia Imigrantów i Imigrantek realizowano program "Łapcie polski", którego zadaniem jest rozwinięcie kompetencji językowych obcokrajowców mieszkających w Gdańsku. Europejskie Centrum Solidarności i CWII prowadziło również kolejną edycję Programu Praktyk Obywatelskich „Cześć”, dla nowoprzybyłych do Gdańska imigrantów.

Również we współpracy z Centrum Wsparcia Imigrantów i Imigrantek odbyła się kolejna edycja Świątlicy letniej dla dzieci proszących o datki, zagrożonych bezdomnością lub wykluczeniem społecznym, skierowana w głównej mierze do dzieci romskich z rodzin zamieszkujących w Gdańsku.

Dodatkowo działania na rzecz promocji różnorodności i równego traktowania w obszarze edukacji zostały wsparte przez Instytut na rzecz Równowagi Społeczno-Ekonomicznej, który w ramach projektu „Gdańsk Lab” prowadził zajęcia integracyjno-edukacyjne. Przyczyniły się one do lepszej integracji uczniów i uczennic oraz podniesienia ich aktywności obywatelskiej i włączania się w inne działania prowadzone w Gdańsku.

Intensywną działalność prowadziła również Gdańska Rada Imigrantów i Imigrantek dla osób, które nie znają języka polskiego na poziomie zaawansowanym, zapewniono dostęp do niezbędnych informacji dotyczących aktualnych wydarzeń. Jej członkowie udzielali również wsparcia w zakresie tłumaczenia dokumentów dla obywateli Ukrainy, którzy wyjechali ze swojego kraju w związku z wybuchem wojny.

f) Powiatowy Program Działań na rzecz Osób z Niepełnosprawnością

Powiatowy Program Działań na rzecz Osób z Niepełnosprawnością na lata 2021–2031 został przyjęty przez Radę Miasta Gdańska uchwałą nr XXXIII/840/21 z 25 lutego 2021 roku. Jest on elementem polityki Miasta Gdańska zmierzającej do pełnego włączenia osób z niepełnosprawnościami we wszystkie dziedziny życia społecznego oraz podstawą do podejmowania działań w zakresie ich rehabilitacji społecznej i zawodowej, a także zatrudniania i przestrzegania ich praw. Program zawiera diagnozę sytuacji osób z niepełnosprawnościami oraz podsumowanie sukcesywnie wdrażanych działań wynikających m.in. z Modelu na rzecz Równego Traktowania, w którym ponad 70 rekomendacji dotyczy właśnie działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami.

Działania podjęte i zrealizowane w 2022 roku to między innymi:

- **usługa asystenta osoby z zaburzeniami psychicznymi** wspierającego ją w procesie rozwoju, usamodzielniania i włączania w różnych obszarach życia – w 2022 roku zrealizowano 17,2 tys. godz. usług, a wsparciem objęto 85 osób;
- **zabezpieczenie 14 środowiskowych domów samopomocy** z 345 miejscami, z których skorzystało 413 osób, oraz 6 **klubów samopomocy** dla osób z zaburzeniami z 77 miejscami, z których skorzystało 109 osób;
- program „**Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej**” finansowany w ramach Funduszu Solidarnościowego – usługa polegała na zapewnieniu osobom z niepełnosprawnościami w stopniu znacznym lub umiarkowanym wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowania w życiu społecznym; z usług skorzystały 302 osoby, zrealizowano 81,8 tys. godz. usług;
- pozyskanie dofinansowania (kolejny raz) na prowadzenie **dziennego domu pomocy** w ramach Programu Wieloletniego „Senior +” (ulica Dolna 4);
- program „**Opieka wytchnieniowa**” finansowany z Funduszu Solidarnościowego – polegał na zapewnieniu wsparcia członkom rodzin lub opiekunom w postaci doraźnej, czasowej przerwy w sprawowaniu bezpośredniej opieki nad dziećmi z niepełnosprawnościami oraz nad osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności; dzięki usłudze opiekunowie osób z niepełnosprawnościami mieli możliwość między innymi załatwienia codziennych spraw, odpoczynku czy podjęcia działań w kierunku zatrudnienia; realizowana była w ramach pobytu dziennego (w miejscu zamieszkania skorzystało 125 osób a w ośrodkach wsparcia 28 osób) oraz w ramach pobytu całodobowego (skorzystało 26 osób);
- pozyskano środki i otwarto nabór wniosków do programów „**Samodzielność-Aktywność-Mobilność! Mieszkanie dla absolwenta**”, „**Samodzielność-Aktywność-Mobilność! Dostępne Mieszkanie**” finansowanych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych;
- w ramach Programu „**Aktywny Samorząd**” finansowany ze środków PFRON udzielono dofinansowań 533 beneficjentom;
- realizowano zadania z zakresu **rehabilitacji społecznej**, w tym dofinansowania, m.in. na zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze dla 719 osób, na uczestnictwo w turnusach rehabilitacyjnych dla 695 osób, na likwidację barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych – wypłacono 300 dofinansowań.
- zapewnienie trwałości projektu „**Gdański model deinstytucjonalizacji usług na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi**” poprzez zlecenie dalszego wsparcia mieszkańców w środowiskowym domu samopomocy, klubie integracji społecznej oraz mieszkaniach wspomaganych.

g) Gdański Program Rozwiązywania Problemu Bezdomności na lata 2018–2023

Program zapewnia kompleksowe wsparcie osobom doświadczającym bezdomności i działa na rzecz ich społecznej reintegracji. W 2022 roku w ramach programu prowadzono między innymi następujące działania:

- Do 31 marca 2022 roku ze względu na sytuację epidemiczną kontynuowano prowadzenie dodatkowej placówki buforowej z miejscami izolacyjno-kwarantannowymi dla osób w bezdomności zgodnie z wytycznymi Wojewody Pomorskiego – zabezpieczenia w tej formie skorzystało 189 osób;
- przeprowadzono testy na obecność COVID-19 wśród osób w bezdomności i kadry pracującej z tą grupą;
- do mieszkańców i turystów skierowano akcję informacyjno-pomocową na temat przeciwwskazań do wspierania żebractwa oraz właściwych sposobów reagowania na to zjawisko;
- 6 streetworkerów dotarło ze wsparciem do 467 osób w bezdomności, nawiązano 1 739 kontaktów – usługa typu outreach;
- w okresie jesienno-zimowym zorganizowano pomoc mobilną – Autobus SOS – z dostępem do usług ratownika medycznego i pracownika socjalnego / streetworkera oraz gorącego posiłku; w 2022 roku wydano ponad 16,6 tys. porcji zupy i ponad 2,3 tys. sztuk odzieży, z mobilnej pomocy korzystało średnio 59 osób dziennie;
- zabezpieczono miejsca w schroniskach z usługami opiekuńczymi na terenie Gdańska 22 osobom;
- prowadzono świetlicę dla osób w kryzysie bezdomności – z pomocą animatorów społecznych, opiekuna i pracownika socjalnego 93 osoby miały okazję bezpiecznie i aktywnie spędzić dzień w świetlicy;
- 449 osób objęto kontraktem socjalnym, będącym narzędziem pracy z osobami doświadczającymi bezdomności, w którym zapisane są uprawnienia i zobowiązania do działań;
- prowadzono wsparcie w oparciu o indywidualne programy wychodzenia z bezdomności, polegające na wspieraniu osoby w bezdomności w rozwiązywaniu jej problemów życiowych, w szczególności rodzinnych i mieszkaniowych, oraz udzielaniu pomocy w uzyskaniu zatrudnienia; w 2022 roku programem objęto 26 osób;
- prowadzono proces usamodzielniania osób doświadczających bezdomności, w którym uczestniczyło 57 osób, w tym 43 osoby w mieszkaniach wspomaganych oraz 14 w mieszkaniach ze wsparciem, usamodzielniała się 1 osoba z mieszkania ze wsparciem i 11 osób z mieszkań wspomaganych;
- w projekcie „Housing First” wdrażano rozwiązania mieszkaniowe w nurcie redukcji szkód skierowane do osób bezdomnych przebywających w przestrzeni publicznej; wsparciem pracownika socjalnego objęto 13 uczestników.

B. Projekty partnerskie

W 2022 roku Miasto Gdańsk realizowało 12 projektów dofinansowanych ze środków zewnętrznych (funduszy unijnych) w partnerstwie z organizacjami pozarządowymi. Były to zarówno:

a) projekty, w których miasto odgrywało rolę lidera, zaś organizacja pozarządowa - partnera:

- **OzA - Testowanie gdańskiego modelu wsparcia dorosłych osób z autyzmem** – projekt oferował kompleksową, wielodyscyplinarną i zindywidualizowaną pomoc przez zapewnienie dostępu do szerokiego wachlarza usług społecznych, zawodowych, edukacyjnych i medycznych dla dorosłych osób z autyzmem i niepełnosprawnością intelektualną zamieszkujących na terenie Gdańska, a ponadto osób z ich otoczenia oraz przedstawicieli podmiotów, instytucji i organizacji realizujących wsparcie. Testowanie modelu rozpoczęto w 2019 roku, a zakończono we wrześniu 2022 roku. Wsparciem w ramach projektu objęto 81 dorosłych osób z autyzmem. 208 osób podwyższyło swoje kompetencje zawodowe, z usługi wytchnieniowej i interwencyjnej skorzystało 38 osób, usługami asystenckimi zostało objętych 63 osoby, natomiast ze wsparcia w ramach treningów mieszkalnictwa skorzystało 21 osób.
- „Projekt „System Aktywizacji Społeczno-Zawodowej w Gdańsku – komponent aktywnej integracji II”, którego celem jest zmniejszenie liczby osób i rodzin zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym poprzez wdrożenie instrumentów aktywnej integracji, skierowanych do osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy (np. Osób w wieku powyżej 50 lat, kobiet, osób z niepełnosprawnościami, imigrantów i reemigrantów) - Miasto realizuje ten projekt w partnerstwie z 6 organizacjami pozarządowymi, a w 2022 roku przekazało na ten cel 2 009 270,09 zł.
- „System Aktywizacji Społeczno-Zawodowej w Gdańsku – komponent aktywnej integracji 6.1.1”, którego celem jest wzrost w latach 2017-2023 aktywności społecznej i zawodowej oraz zmniejszenie liczby osób i rodzin zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym poprzez wypracowanie i wdrożenie instrumentów aktywnej integracji oraz dostarczenie usług społecznych. Projekt adresowany jest do osób nieaktywnych zawodowo (w tym osób z niepełnosprawnością) oraz ich otoczenia – miasto realizuje ten projekt w partnerstwie z 7 organizacjami pozarządowymi i w 2022 roku przekazało udział finansowy w wysokości 403.471,33 złotych.
- „System Aktywizacji Społeczno-Zawodowej w Gdańsku – komponent usług społecznych 6.2.1”, którego celem jest zmniejszenie w latach 2017-2022 liczby osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym przez rozwój i wdrożenie usług społecznych w pięciu Centrach Aktywizacji Społecznej zlokalizowanych na obszarach Gdańska o dużej skali zagrożenia ubóstwem i wykluczeniem społecznym (Orunia, Nowy Port, Stogi, Dolne Miasto i Biskupia Górka) – miasto realizuje ten projekt w partnerstwie z 8 organizacjami pozarządowymi i w 2022 roku przekazało udział finansowy w wysokości 805.127,43złotych;

- „Z nami zbudujesz swoją przyszłość – aktywizacja zawodowa 30+ III”, którego celem jest aktywizacja zawodowa i podniesienie zdolności do zatrudnienia osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy. W 2022 roku kontynuowana była 3. odsłona projektu, w ramach której wsparciem objęto łącznie 55 osób; rozpoczęła się również 4 edycja projektu. W roku 2022 wsparciem objęto 55 osób;
- „Pracownicy 30+. Program aktywizacji zawodowej mieszkańców obszaru metropolitalnego III” (od 2021 roku), których celem jest wzrost zatrudnienia osób pozostających bez pracy oraz poprawa sytuacji zawodowej osób pracujących z obszaru realizacji mechanizmu Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych za pomocą kompleksowych rozwiązań w zakresie aktywizacji zawodowej, opartych na pogłębionej analizie umiejętności, predyspozycji i problemów zawodowych uczestników – miasto (a w jego imieniu: Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego nr 1 w Gdańsku) realizuje te projekty w partnerstwie z organizacją pozarządową i w 2022 roku przekazało udziały finansowe w wysokości 489 894,00 złotych;
- „Gdańsk pod żaglami wiedzy”, którego celem jest zwiększenie wiedzy i umiejętności praktycznych uczniów i nauczycieli w zakresie edukacji morskiej oraz zwiększenie kompetencji kluczowych uczniów i kompetencji związanych z posługiwaniem się różnymi (m.in. cyfrowymi) metodami i narzędziami pracy przez nauczycieli – miasto realizuje ten projekt w partnerstwie z jedną organizacją pozarządową i w 2022 roku przekazało udział finansowy w wysokości 220.048,50 złotych;
- Projekty rewitalizacyjne obejmujące kompleksowe usługi społeczne dla mieszkańców następujących gdańskich dzielnic. W 2022 roku w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji kontynuowano działania społeczne, których celem była integracja mieszkańców i poprawa jakości współużytkowanej przestrzeni.

b) jak i projekty, w których to organizacja pozarządowa była liderem, a Miasto Gdańsk – partnerem:

- **OzNI – Kompleksowe usługi społeczne realizują prawa do niezależnego życia osób z niepełnosprawnością intelektualną** – projekt ma na celu zwiększenie liczby miejsc świadczenia usług społecznych przy wykorzystaniu instrumentów animacji środowiskowej i wolontariatu, a także rozwoju infrastruktury umożliwiającej realizację kompleksowego wsparcia na rzecz osób z niepełnosprawnością i ich rodzin w Gdańsku. Testowanie modelu rozpoczęto w sierpniu 2022 roku. Do udziału w projekcie zakwalifikowano 23 uczestników/uczestniczek. W ramach pogłębionej diagnozy potrzeb określono formy wsparcia oraz rozpoczęto bezpośrednie wsparcie wobec uczestników. W ramach działań wytnieniowych wsparciem objęto 4 osoby z niepełnosprawnością, wobec których realizowane są usługi asystenckie w usłudze wytnieniowej oraz 4 rodziców/opiekunów ww. osób. (liderem projektu jest PSONI).
- „Housing First – najpierw mieszkanie”, którego celem jest wdrożenie nowego, ogólnopolskiego rozwiązania problemu bezdomności, gwarantującego skuteczność i efektywność w procesie wsparcia w wychodzeniu z bezdomności. W projekcie wdrażano rozwiązania mieszkaniowe w nurcie redukcji szkód skierowane do osób bezdomnych przebywających w przestrzeni publicznej; wsparciem pracownika socjalnego objęto 13 uczestników. Miasto na realizację zadania w zakresie prowadzenie wsparcia, w tym wsparcia mieszkaniowego zgodnie z metodą Housing First w nurcie redukcji szkód dla osób w kryzysie bezdomności dotkniętych problemem uzależnień

- i/ lub zaburzeniami psychicznymi przekazała w roku 2022 kwotę 409.300,00 zł w ramach umowy wieloletniej opiewającej na łączną kwotę 609.600,00 złotych. Realizatorem projektu jest Stowarzyszenie Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta.
- „Zaprogramuj swoją przyszłość NUTS 43 Trójmiejski - celem projektu jest rozwój kompetencji cyfrowych, zwłaszcza w zakresie podstaw programowania u 300 nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej oraz 4800 uczniów i uczennic klas 1-3 szkoły podstawowe z miasta Gdańska. Projekt przyczyni się do zwiększenia dostępności i stopnia wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych przez mieszkańców z obszaru gminy miasta Gdańska. Projekt zrealizuje cele poprzez przeprowadzenie warsztatów i konsultacji dla 300 nauczycieli, zajęcia pozalekcyjne z zakresu programowania dla 4800 uczniów. Partnerstwo z Fundacją DC Edukacja;
 - „Cyberbezpieczeństwo technologii mobilnych w korzystaniu z e-usług" - celem projektu jest rozwój kompetencji cyfrowych 3414 osób fizycznych, które ukończyły 18 rok życia poprzez realizację działań szkoleniowych w woj. Pomorskim. W ramach projektu zaplanowano skalowanie "dobrej praktyki" zrealizowanej przez Partnera w ramach projektów RPO WP 2014-2020. Dobra praktyka polega na realizacji programu szkoleniowego dotyczącego bezpieczeństwa korzystania z technologii mobilnych w zastosowaniach edukacyjnych z uwzględnieniem specyfiki dostępu do tych urządzeń dzieci i młodzieży. Partnerstwo z Fundacją DC Edukacja.

C. Partnerstwa wspierające społeczności lokalne

a) Koalicje lokalne

Organizacje w swojej działalności pracują na bardzo zróżnicowanych zasobach i nawet gdy ich działania są wysoce specjalistyczne tworzą wokół siebie sieci współpracy opartej o lokalną społeczność angażując inne organizacje, instytucje publiczne, przedsiębiorców, rady dzielnic i osoby z najbliższego otoczenia. Tworzy to stałe więzi o charakterze dzielnicowym między nimi. Czasem więzi te formalizują się w postaci porozumień lub stowarzyszeń integracji lokalnej, ale w większości pozostają nieformalne i bardzo otwarte, przybierając formę lokalnych koalicji. Tego typu koalicje działają przy większości domów i klubów sąsiedzkich współdziałając na rzecz rozwoju lokalnego w sąsiedztwach, począwszy od diagnozy lokalnych wyzwań zarówno rozwojowych, jak i tych związanych z codziennym życiem mieszkańców, przez współdecydowanie o sposobach rozwiązywania lokalnych problemów i integrację mieszkańców wokół istotnych dla danej społeczności kwestii, aż po współdziałanie na rzecz poprawy jakości życia w dzielnicach, budowanie lokalnych tożsamości i współodpowiedzialności.

Rok 2022 wraz z wojną w Ukrainie i napływem uchodźców do Gdańska, był wielkim wyzwaniem dla organizacji i lokalnych koalicji, pokazał jak ważna jest dobra współpraca i jak wiele można zrobić współdziałając. Pokazał też, że działań oddolnych, wspólnotowych nie trzeba koniecznie formalizować dla ich skuteczności. Nadal działały formalne koalicje związane wiele lat temu, często w odpowiedzi na potrzeby projektów i programów w następujących dzielnicach: Śródmieście (Biskupia Górka, Dolne Miasto), Nowy Port, Orunia, Osowa, Wyspa Sobieszewska, jednak działania nieformalnych grup partnerskich były w 2022 roku zdecydowanie dominujące i oscylowały głównie wokół rozwiązywania bieżących problemów oraz pomocy i integracji uchodźców z Ukrainy.

b) Współpraca międzysektorowa

Największe na Pomorzu międzysektorowe spotkanie przedstawicieli biznesu, samorządu i organizacji pozarządowych – 11 Forum Inicjowania Rozwoju – odbyło się w 2022 roku pod hasłem „Forum Wolontariatu Pracowniczego”. Wśród zaproszonych na Forum prelegentów znaleźli się eksperci z samorządu lokalnego, organizacji pozarządowych, biznesu, mediów oraz środowiska naukowego. Wydarzeniu towarzyszyły warsztaty w takich tematach jak:

- Jak angażować pracowniczki i pracowników w działania na rzecz zrównoważonego rozwoju. Kierunki wolontariatu pracowniczego a cele zrównoważonego rozwoju,
- Wolontariat pracowniczy. Pierwsze kroki wdrażania programu w środowisku pracy,
- Jak skonstruować ofertę wolontariatu dla biznesu - współpraca międzysektorowa, wskazówki dla liderów i liderów społecznych.

Przedstawiciele sektora biznesu, samorząd oraz organizacje pozarządowe i wolontariusze, dyskutowali o wpływie m.in. wolontariatu pracowniczego na globalne wyzwania wynikające z Agendy 2030 ONZ na rzecz zrównoważonego rozwoju. Doceniono rolę wolontariatu pracowniczego w organizacji oraz jej wpływ na pracowników, społeczność lokalną oraz jej rozwój. Forum stanowiło przestrzeń do określenia wspólnych planów na przyszłość dla rozwoju wolontariatu pracowniczego w Gdańsku i na całym Pomorzu.

c) Domy i kluby sąsiedzkie

Centra lokalne działają na rzecz lokalnej społeczności – indywidualnie określonej na podstawie jej potrzeb i potencjału – tworząc miejsca dostępne i przyjazne dla mieszkańców (w tym imigrantów), wykorzystując wszelkie dostępne narzędzia w ramach animowania współpracy sąsiedzkiej oraz uaktywniając lokalnych liderów. Centra lokalne są prowadzone przez organizacje pozarządowe wyłaniane w otwartych konkursach ofert. Wyjątek stanowi Dom Sąsiedzki Zakopianka, koordynowany od 2021 roku przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku.

W 2022 roku na terenie Gdańska funkcjonowały 22 centra lokalne: 17 domów i 5 klubów sąsiedzkich w następujących dzielnicach: Orunia, Orunia – Święty Wojciech – Lipce, Śródmieście (5), Stogi, Nowy Port, Biskupia Górka, Brzeźno, Siedlce, Dolne Miasto, Piecki-Migowo, Przeróbka, Wrzeszcz Dolny (2), Wrzeszcz Górny (2), Przymorze Wielkie, Osowa, Chełm, Kokoszki, Ujeścisko-Łostowice oraz Oliwa (2).

Domy i kluby sąsiedzkie szybko zareagowały na kryzys wywołany wybuchem wojny w Ukrainie włączając się w pomoc uciekającym z tego kraju osobom. Prowadzono punkty pomocowe, w których uruchomiono zbiórki żywności i ubrań. W działania włączyła się lokalna społeczność na zasadzie wolontariatu. Wybrane centra lokalne włączyły się w ogólnomiejską akcję pomocową „Gdańsk pomaga Ukrainie”.

Kontynuowały też realizację programu Teleopieki Domowej dla seniorów oraz prowadziły punkty porad prawnych i obywatelskich. Mieszkańcy włączali się wolontariacko w pomoc sąsiadom w codziennych czynnościach, co wpłynęło pozytywnie na wzmocnienie więzi społecznych i zawiązanie się nowych grup

samopomocowych. Pracownicy i wolontariusze działający w domach i klubach sąsiedzkich zdobyli nowe kompetencje i wiedzę o mieszkańcach, przydatne w dalszej pracy ze społecznościami lokalnymi.

W 2022 kontynuowano spotkania sieciujące dla operatorów centrów lokalnych. Podczas spotkań poruszano tematykę związaną z poszerzaniem roli centrów lokalnych w dzielnicach, a także rozpoczęto prace nad partycypacyjnym utworzeniem identyfikacji graficznej dla sieci domów i klubów sąsiedzkich. Każde ze spotkań odbywa się w innym domu lub klubie sąsiedzkim.

ROZDZIAŁ II. WSPARCIE DZIAŁANIA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH I AKTYWNOŚCI OBYWATELSKIEJ

1. Lokale dla organizacji pozarządowych

Jedną z form współpracy Miasta Gdańska, mających na celu wsparcie organizacji pozarządowych, stanowi udostępnianie lokali użytkowych i mieszkalnych na potrzeby ich działalności. Odbywa się to w trzech formach prawnych: najmu, odpłatnego użytkowania albo użyczenia (przy czym ta ostatnia formuła jest dla organizacji najkorzystniejsza, zapewniając im bezpłatne użytkowanie lokali).

Gdańskie Nieruchomości – jednostka organizacyjna Miasta Gdańska – jako administrator gminnych lokali użytkowych udostępniały organizacjom pozarządowym w 2022 roku łącznie 259 lokali, z czego 165 lokale użyczano, a 93 wynajmowano na preferencyjnych warunkach czynszowych. Ponadto jedna organizacja przystąpiła do ogłoszonego przez Gdańskie Nieruchomości otwartego konkursu ofert, w wyniku którego wynajmuje lokal miejski bez preferencji czynszowych. W sumie organizacje pozarządowe zajmują 56.697,62 m² powierzchni użytkowej w lokalach administrowanych przez Gdańskie Nieruchomości.

Wydział Gospodarki Komunalnej Urzędu Miejskiego w Gdańsku umożliwia organizacjom pozarządowym korzystanie z lokali mieszkalnych należących do gminy w celu użytkowania ich jako mieszkań wspomaganych, w ramach realizacji Gdańskiego Programu Mieszkalnictwa Społecznego. Lokale te są oferowane organizacjom na zasadach określonych w uchwale Rady Miasta Gdańska nr XIII/264/19 z 29.08.2019 roku w sprawie zasad wynajmowania lokali mieszkalnych wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Miasta Gdańska oraz zasad udzielania pomocy w wynajęciu lokali mieszkalnych w zasobach Towarzystwa Budownictwa Społecznego.

W 2022 roku Wydział Gospodarki Komunalnej zawarł z organizacjami pozarządowymi łącznie 10 umów najmu na mieszkania wspomagane, przy czym 7 z nich stanowiły nowe umowy, a 3 były przedłużeniem dotychczasowych umów.

Z kolei gdański Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie zawarł na rok 2022 z 13 organizacjami pozarządowymi umowy użyczenia 17 lokali i budynków z zasobów gminy, głównie na mieszkania wspomagane.

2. Wsparcie techniczne, szkoleniowe i informacyjne organizacji

Miasto Gdańsk stara się wspierać organizacje pozarządowe technicznie, szkoleniowo i informacyjnie. W tym celu w ramach obszaru współpracy „działalność organizacji wspomagających technicznie, szkoleniowo i informacyjnie inne organizacje” dofinansowywane są oferty, dzięki którym przedstawiciele organizacji pozarządowych mogą uzyskać wsparcie doradcze oraz podnieść swoje kwalifikacje w zakresie funkcjonowania trzeciego sektora.

W 2022 roku usługi na rzecz wzmacniania potencjału gdańskich organizacji świadczyły: Centrum Organizacji Pozarządowych i Centrum Inicjowania Rozwoju. Ich oferta obejmowała wsparcie zarówno merytoryczne (poradnictwo prawne, księgowo, biznesowe, asystentura), jak i infrastrukturalne (bezpłatne sale szkoleniowe, coworking społeczny). Z oferty skorzystało 85 organizacji pozarządowych, udzielono łącznie 240 godzin poradnictwa, 22 godziny szkoleń dla organizacji, 163 godziny dydaktycznych warsztatów dla liderów i liderek oraz 96 godzin trenerskich warsztatów dla lokalnych animatorów.

Ważnym elementem rozwoju sektora obywatelskiego jest podnoszenie indywidualnych kompetencji liderów i liderek organizacji pozarządowych. Osoby te mogły skorzystać w 2022 roku z dwóch ofert dofinansowanych przez Urząd Miejski w Gdańsku:

- Kuźni Liderów Gdańskich NGO – cyklu praktycznych warsztatów dla liderek i liderów organizacji pozarządowych, który pozytywnie ukończyło 11 osób;
- Gdańskiej Szkoły Animatorów Lokalnych, w której 11 osób poznało metodologie lokalnej animacji społecznej i współpracy angażującej wszystkie podmioty funkcjonujące na danym obszarze.

3. Działania wspierające organizacje w zakresie spełnienia wymogów dostępności

Zgodnie z zapisami ustawy z 19 lipca 2019 r., o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, podmioty korzystające ze środków publicznych są zobowiązane do respektowania jej zapisów w celu zapewnienia różnorodnym odbiorcom równych szans uczestnictwa w życiu społecznym. Obowiązek ten dotyczy także organizacji pozarządowych, które realizują zadania publiczne na zlecenie Miasta Gdańska. Dostępność, zgodnie z zapisami ustawy, obejmuje takie obszary, jak dostępność architektoniczna, cyfrowa i informacyjno-komunikacyjna. Zgodnie z gdańskimi politykami miejskimi dostępność dotyczy również obszaru społecznego (dostępności społecznej), rozumianego jako dostępność dla różnych grup odbiorców, w szczególności zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Od 2022 r. każda organizacja pozarządowa ubiegająca się o dofinansowanie swych działań ze środków Miasta Gdańska zobowiązana jest opisać poziom dostępności w zakresie tzw. standardu minimum, jaki jest w stanie zapewnić przy realizacji zadania publicznego, uwzględniając przy tym związane z dostępnością problemy, którym nie jest w stanie samodzielnie sprostać.

Wydział Rozwoju Społecznego gdańskiego Urzędu Miejskiego przygotował „Listę pytań pomocniczych”, która służy organizacjom pozarządowym do opisu rzeczywistego stanu dostępności w obszarach wymagających dostępności na minimalnym poziomie. Jeżeli organizacja nie jest w stanie samodzielnie zapewnić minimalnych warunków dostępności oczekiwanych przez użytkowników, powinna skorzystać ze wsparcia Lidera Dostępności, tj. parasolowej organizacji pozarządowej, wyłonionej w procedurze konkursowej przez Miasto Gdańsk, w celu edukowania i podnoszenie kompetencji w zakresie dostępności oraz prowadzenia konsultacji dla organizacji, które jako realizatorzy zadań publicznych chcą zapewnić lub zwiększyć ich dostępność. Lider Dostępności ma być także instytucjonalnym wsparciem organizacji w zakresie przyjmowania i realizacji wniosków o zapewnienie dostępności, składanych przez osoby uprawnione do tego ustawą.

Wydział Rozwoju Społecznego popularyzował ideę dostępności przy okazji różnych spotkań z przedstawicielami i przedstawicielkami gdańskiego sektora społecznego. Podczas lutowego Plenarnego spotkania Gdańskich NGO odbył się panel dyskusyjny: „Dostępność – co organizacje muszą spełnić, aby realizować zadania publiczne zgodnie z przepisami prawa i zawartymi umowami, na jaką pomoc Miasta Gdańska mogą liczyć. Zadania Lidera Dostępności.” We wrześniu, w ramach Festiwalu Open House Gdańsk odbyło się spotkanie z mieszkankami i mieszkańcami oraz osobami z NGO o tytule: „Miejsca wspólne – o równości”. Spotkanie dotyczyło praktycznych aspektów i korzyści społecznych wynikających z umożliwienia osobom ze specjalnymi potrzebami pełnoprawnego uczestnictwa we wszystkich strefach życia publicznego. Podczas listopadowego Plenarnego spotkania Gdańskich NGO, przeprowadzone zostały warsztaty „Dostępnie o dostępności”. W grudniu 2022 r. Wydział Rozwoju Społecznego zorganizował spotkanie informacyjne dla organizacji pozarządowych nt. szczegółowych warunków konkursu ofert na zadania realizowane od 2023 roku. Podczas spotkania szczególny nacisk położono na wymagania dotyczące analizy poziomu dostępności działań oferentów oraz możliwości skorzystania ze wsparcia Lidera Dostępności.

4. Gdańskie Fundusze

Gdańskie Fundusze – to mechanizm, którego zadaniem jest pobudzanie aktywności społecznej gdańszczanek i gdańszczan oraz zwiększanie zaangażowania społeczności lokalnych w działania na rzecz szeroko pojętego dobra wspólnego w konkretnych dzielnicach Gdańska. W 2022 roku Miasto Gdańsk zapewniło funkcjonowanie sześciu różnych funduszy: sąsiedzki, młodzieżowy, senioralny, sportowo-rekreacyjny, równości oraz tylko w tym roku fundusz Europejskiej Stolicy Wolontariatu (dedykowany tylko grupom nieformalnym). W ramach tych funduszy nieformalne grupy mieszkańców mogły ubiegać się o dofinansowanie realizowanych przez nie pomysłów w kwocie do 700 złotych (tj. minigranty), zaś organizacje pozarządowe – w kwocie do 7000 złotych (tj. granty). W ramach gdańskich funduszy w 2022 roku zrealizowano łącznie 265 projektów, w tym 175 – przez grupy nieformalne, a 90 – przez organizacje pozarządowe. Łączna kwota przekazana organizacjom pozarządowym oraz grupom nieformalnym w 2022 na realizację inicjatyw w ramach Gdańskich Funduszy to 539.954,26 złotych.

Od 2021 roku stosuje się wypracowaną przez Wydział Rozwoju Społecznego Urzędu Miejskiego w Gdańsku wraz z operatorami funduszy wspólną dla nich wszystkich

ankietę ewaluacyjną, którą jest rozsyłana sukcesywnie po zakończeniu projektów do wszystkich grantobiorców. Stała się ona podstawowym narzędziem do oceny oddziaływania funduszy w obszarach nimi objętych.

a) Gdański Fundusz Sąsiedzki

Gdański Fundusz Sąsiedzki to program dedykowany zarówno mieszkańcom Gdańska, jak i lokalnym organizacjom pozarządowym, którego celem jest zwiększenie zaangażowania gdańszczanek i gdańszczan w inicjatywy podejmowane na rzecz szeroko pojętego dobra wspólnego w wymiarze dzielnicowym. W ramach funduszu grupy nieformalne mogą ubiegać się o dofinansowanie projektów o wartości nie większej niż 700 złotych, natomiast organizacje pozarządowe – projektów, których wartość nie przekracza 7000 złotych. Wnioskodawcy mogą aplikować o wsparcie trzech typów inicjatyw, realizowanych w ramach:

- obchodów Gdańskich Dni Sąsiadów,
- organizacji imprez i spotkań o charakterze integracyjnym,
- wspierania inicjatyw prorodzinnych.

Wyłonionym w otwartym konkursie ofert operatorem Funduszu Sąsiedzkiego na lata 2021-2023 zostało Regionalne Centrum Informacji i Wspomagania Organizacji Pozarządowych w Gdańsku. W zorganizowanych przez Centrum trzech konkursach dla dwóch kategorii odbiorców dofinansowano łącznie 32 inicjatywy sąsiedzkie, w tym 13 z nich otrzymało dotacje do kwoty 700 złotych, a 19 (realizowanych przez organizacje pozarządowe) – do kwoty 7000 złotych.

W 2022 roku w dofinansowanych projektach uczestniczyło łącznie 5010 mieszkańców Gdańska, przy czym inicjatywy lokalne grup nieformalnych zmobilizowały aż 1314 uczestników, natomiast organizacje pozarządowe włączyły do swych działań 3696 osób. Całkowita suma przekazanych dotacji na granty oraz minigranty wyniosła w tym okresie 120.000,00 złotych. Wszyscy grantobiorcy włączyli do swoich projektów takich partnerów, jak radni, przedstawiciele instytucji samorządowych, podmioty biznesowe, media, kluby (w tym sportowe), domy i kluby sąsiedzkie oraz parafie.

b) Gdański Fundusz Młodzieżowy

Głównym celem Gdańskiego Funduszu Młodzieżowego jest aktywizacja młodych mieszkańców Gdańska działających zarówno w grupach nieformalnych, jak i w organizacjach pozarządowych. Osoby w wieku od 13 do 24 lat mogą w ramach funduszu urzeczywistniać własne pomysły związane z potrzebami wybranego przez nie środowiska lokalnego.

Operatorem funduszu na lata 2021-2023 wyłonionym w otwartym konkursie zostało Stowarzyszenie Morena. W ramach funduszu zorganizowano w 2022 roku trzy konkursy dotacyjne: dwa na minigranty dla nieformalnych grup młodzieżowych oraz jeden na granty dla organizacji pozarządowych działających na rzecz dzieci i młodzieży. W wyniku konkursów dofinansowane zostało łącznie 61 projektów w tym 46 grup nieformalnych oraz 15 organizacji pozarządowych. Na granty i minigranty przyznano w sumie 118.898,00 złotych. Operator Funduszu Młodzieżowego prowadził szeroko zakrojone działania informacyjne i animacyjne oraz związane ze wsparciem merytorycznym dla realizatorów projektów. W trakcie naboru ofert konkursowych

prowadzono doradztwo w zakresie przygotowania projektów, a wybrani grantobiorcy uczestniczyli w szkoleniach dotyczących ich prawidłowej realizacji. Łącznie w 2022 roku odbyło się sześć spotkań informacyjnych dotyczących zasad przygotowywania wniosków oraz cztery szkolenia dla realizatorów projektów.

W trakcie realizacji projektów operator funduszu monitorował podczas bezpośrednich wizyt u grantobiorców ich przebieg merytoryczno-finansowy oraz zorganizował punkt informacyjno-doradczy (z możliwością bieżącego kontaktu mailowego, telefonicznego lub osobistego), z którego realizatorzy projektów często korzystali. Łącznie w działaniach realizowanych w ramach funduszu w 2022 roku uczestniczyło 10 580 osób.

c) Gdański Fundusz Senioralny

Celem Gdańskiego Funduszu Senioralnego jest wsparcie aktywności społecznej osób w wieku 60 lat i więcej poprzez udzielanie dotacji na realizację organizowanych przez seniorów lub na ich rzecz różnych projektów, inicjatyw bądź wydarzeń, których odbiorcami mogą być nie tylko osoby starsze, ale też wszyscy mieszkańcy Gdańska. W ramach Gdańskiego Funduszu Senioralnego organizowane są konkursy na mikrogranty (tj. dotacje do kwoty 700 złotych) dla grup nieformalnych oraz na minigranty (dotacje do 7000 złotych) dla organizacji pozarządowych. Gdański Fundusz Senioralny umożliwia również wyłonionemu w konkursie jego operatorowi zdobywanie szerokiego rozeznania w obszarze działań senioralnych oraz potencjału grup formalnych i nieformalnych w mieście. Przekazanie przez miasto funkcji koordynowania działań w ramach Funduszu Senioralnego to również szansa na zbudowanie bliższych relacji między organizacjami pozarządowymi oraz zwiększenie profesjonalizmu przygotowywanych przez nie ofert. W zorganizowanym przez Miasto Gdańsk otwartym konkursie ofert operatorem Funduszu na rok 2022 wybrano Regionalne Centrum Wolontariatu w Gdańsku.

W 2022 roku w ramach samego Funduszu Senioralnego zorganizowano trzy edycje naboru na mikrogranty oraz 2 edycje na minigranty. Na cały okres realizacji projektów operator uruchomił punkt doradczo-konsultacyjny. Z zaplanowanej na rok 2022 kwoty 113.400,00 złotych udało się przekazać dotacje na realizację projektów senioralnych o łącznej wysokości 111.702,39 złotych (tj. 98,5%). Organizacje i grupy nieformalne zwróciły niewykorzystane środki z dotacji na łączną kwotę 1.697,61 złotych (tj. 1,5% od przekazanej dotacji).

Ostatecznie organizacje pozarządowe zrealizowały ze środków Funduszu 11 projektów, natomiast grupy nieformalne otrzymały dofinansowanie na łącznie 74 inicjatywy, takich jak np. warsztaty rękodzielnictwa, wycieczki, grupowe zwiedzanie, organizacja spotkań tematycznych itp. Wzięło w nich udział w sumie 2956 beneficjentów.

d) Gdański Fundusz Sportowo-Rekreacyjny

Gdański Fundusz Sportowo-Rekreacyjny w 2022 roku działał po raz drugi. Jego operatorem na lata 2021-2023 jest Regionalne Centrum Informacji i Wspomagania Organizacji Pozarządowych w Gdańsku. W ramach funduszu grupy nieformalne, czyli zespoły składające się z co najmniej 4 mieszkańców i mieszanek Gdańska, oraz organizacje pozarządowe miały okazję realizować inicjatywy sportowo-rekreacyjne dla społeczności lokalnych, oferując różnorodne formy spędzania czasu wolnego w mieście, szczególnie na świeżym powietrzu, z wykorzystaniem istniejącej miejskiej infrastruktury

sportowej. Grupy nieformalne i organizacje pozarządowe realizowały działania sportowo-rekreacyjne dla mieszkańców Gdańska w kontekście animacji środowisk lokalnych. Owe działania animacyjne dotyczyły organizacji różnego rodzaju angażujących lokalne społeczności wydarzeń, zawodów sportowych, gier miejskich, gier podwórkowych, maratonów, zawodów lokalnych itp.

Istotnym aspektem funkcjonowania Funduszu Rekreacyjno-Sportowego jest nawiązywanie partnerstw, a od 2021 roku nawiązano w sumie 176 partnerstw w celu realizacji różnych inicjatyw sportowych.

W ramach Funduszu Rekreacyjno-Sportowego zrealizowano w 2022 roku łącznie 27 projektów, w których wzięło udział 3880 osób. Na granty i minigranty dla grup nieformalnych i organizacji pozarządowych przekazano z funduszu w sumie 119.199,32 złotych. Regionalne Centrum Informacji i Wspomagania Organizacji Pozarządowych organizowało w 2022 roku spotkania informacyjne na temat funduszu, prowadziło punkt doradczo-informacyjny dla realizatorów projektów, jak również wdrażało działania monitorujące.

e) Gdański Fundusz Równości

W roku 2022 jako część kampanii społecznej Gdańsk Miastem Równości, pojawił się nowy fundusz, którego celem jest wspieranie inicjatyw lokalnych dotyczących różnorodności, równości praw i szans, praw człowieka i swobód obywatelskich. Operatorem funduszu jest Stowarzyszenie WAGA, które jednocześnie świadczy usługę dla mieszkanki i mieszkańców w ramach Gdańskiego Centrum Równego Traktowania.

W ramach niniejszego funduszu zrealizowanych zostało 14 projektów, natomiast grupy zrealizowały 11 inicjatyw na łączną kwotę 59345,99 złotych. W ramach funduszu odbyły się takie działania jak: wycieczki dla osób z niepełnosprawnościami, warsztaty dla osób w wieku senioralnym, oraz wykład w zakresie systemu pomocy osobom w kryzysie bezdomności itp.

f) Fundusz Europejskiej Stolicy Wolontariatu

W roku 2022 do Gdańskich Funduszy dołączył jeszcze jeden, wyjątkowy Fundusz Europejskiej Stolicy Wolontariatu. W odróżnieniu od pozostałych Gdańskich Funduszy funkcjonował tylko w czasie, kiedy Gdańsk piastował tytuł Europejskiej Stolicy Wolontariatu 2022. Operatorem funduszu było Regionalne Centrum Wolontariatu w Gdańsku i był on dedykowany grupom nieformalnym, a ubiegać się o wsparcie mógł każdy mieszkaniec i mieszkanka Miasta Gdańska. Jego celem było wzmocnienie i upowszechnianie idei wolontariatu, pobudzanie społeczeństwa do działań o charakterze wolontaryjnym i obywatelskim.

Ze środków Gdańskiego Funduszu Europejskiej Stolicy Wolontariatu dofinansowano 16 inicjatyw o zróżnicowanym charakterze na łączną kwotę 10.808,56 złotych. W działania zaangażowały się m.in. grupy z gdańskich szkół, seniorzy oraz nieformalne grupy ekologiczne - z projektami takimi jak: "Gdańsk w pigułce- pomoc dzieciom z Ukrainy w adaptacji w Gdańsku", "Mobilna biblioteka" czy "Poczytajmy", "Czyste lasy", "Integracja poetycko-wokalna". Zbudowano szklarnie, posadzono nowe rośliny i krzewy. Odbyły się także warsztaty rękodzieła "Połączy nas włóczka" oraz "Ognisko Wymiany Poglądów".

5. Innowacje społeczne

Wspieranie innowacji społecznych w Gdańsku odbywa się za pośrednictwem Funduszu Innowacji Społecznych INNaczej, który już w 2021 roku – w rezultacie jego ewaluacji – przyjął formułę **Inkubatora Innowacji Społecznych INNaczej**. Nowy, poszerzony zakres działania służy wspieraniu i aktywizacji grup nieformalnych, liderów organizacji i społeczników w opracowywaniu oraz testowaniu innowacyjnych rozwiązań dla pojawiających się wyzwań społecznych. W ramach wsparcia potencjalni innowatorzy i ich zespoły mogą liczyć na pomoc merytoryczną, infrastrukturalną i finansową, którą zapewnia operator wybrany przez Miasto Gdańsk w procedurze zamówień publicznych.

Na latach 2022 – 2023 operatorem Inkubatora została gdańska Fundacja Inicjowania Rozwoju UP Foundation. Zmieniona formuła Inkubatora zakłada rozszerzenie wsparcia miasta o trwający półtora roku proces inkubacji. W pierwszej jego fazie, po wstępnej selekcji, zespół oceniający złożony z przedstawicieli miasta, operatora oraz partnerów edycji wybrał spośród 31 zgłoszonych inicjatyw 13 zespołów, które zostały zaproszone do uczestnictwa w półrocznym procesie wsparcia merytorycznego. Zespół ekspertów i mentorów przeprowadził w jego ramach cykl szkoleń, uzupełniony doradztwem indywidualnym, który zakończył się w marcu 2022 roku. Następnie, po prezentacji finalnych wersji inicjatyw przed zespołem oceniającym, wybrano trzy spośród nich, które uzyskały wsparcie finansowe na pilotażowe wdrożenia.

Kolejna edycja Inkubatora INNaczej rozpoczęła się w grudniu 2022. W tym czasie odbyło się spotkanie eksperckie dotyczące określenia wyzwania miejskiego adresowanego w następnym naborze. Wyzwaniem uznanym za szczególnie istotny stała się problematyka ubóstwa energetycznego.

Docelowym, centralnym miejscem ekosystemu wspierania innowacji społecznych i innych form aktywności społecznych będzie **Centrum Dolna Brama (HUB społeczny)**, w którym oprócz wsparcia merytorycznego i administracyjnego znaleźć będzie można przestrzeń do pracy. Efektem połączenia dotychczas rozdzielonych obszarów: aktywności społecznej i innowacyjności, procesów partycypacyjnych i konsultacyjnych oraz wspierania rozwoju społeczności lokalnych będzie synergia służąca poszukiwaniu efektywnych rozwiązań dla złożonych wyzwań społecznych, zgodnych z politykami miejskimi (takimi jak Gdańsk 2030 Plus – Strategia Rozwoju Miasta), europejskimi (Agenda Miejska UE, Karta Lipska) i światowymi (związanymi z Celami Zrównoważonego Rozwoju ONZ). Budynek, w którym Centrum znajdzie swoją siedzibę (przy ul. Dolna Brama 8 w Gdańsku), wymagał remontu – w 2022 roku udało się przygotować kolejny etap remontu uwzględniający pozostałe kondygnacje pierwszego i drugiego piętra.

Ponadto w 2022 roku przedstawiciele Urzędu Miejskiego w Gdańsku uczestniczyli w ogólnopolskiej dyskusji na temat innowacji społecznych, której przewodzi Fundacja Stocznia w ramach projektu **Katalizator Innowacji Społecznych**. Celem Katalizatora jest stworzenie optymalnych warunków dla inicjowania, rozwijania, upowszechniania i skalowania innowacji społecznych w Polsce.

6. Solidarność Codziennie

Projekt realizowany przez Europejskie Centrum Solidarności polegający na wspieraniu i rozwijaniu działań organizacji pozarządowych, grup nieformalnych i miejskich aktywistów, którzy chcą działać zgodnie z misją solidarności społecznej. Udostępniana jest przestrzeń na potrzeby codziennej pracy oraz organizacji wydarzeń. W pierwszym półroczu został ogłoszony i rozstrzygnięty konkurs na biura i biurka dla organizacji pozarządowych. Na potrzeby fundacji i stowarzyszeń przeznaczono w przestrzeni SOLIDARNOŚĆ CODZIENNIE cztery pomieszczenia biurowe, które można użytkować od 1 czerwca 2022 do 31 stycznia 2025. W konkursie wzięło udział 12 organizacji. Wyboru dokonała komisja konkursowa, w skład której weszli: pracownice i pracownicy Działu Projektów Obywatelskich, zastępczyni dyrektora ECS oraz zewnętrzne ekspertki. Biura i biurka w otrzymali: Stowarzyszenie Praktyków Profilaktyki Społecznej, Fundacja Widzialne – Zmiana jest Kobietą, Fundacja Metapomoc, Fundacja Instytut Lecha Wałęsy, Gdańska Fundacja Dobroczynności. Fundacja Instytut Równowagi Społeczno-Ekonomicznej, pomimo pozytywnej oceny komisji, nie zdecydowała się podpisać umowy. W 2022 roku z przestrzeni skorzystało 11 566 osób, zrealizowano 1238 spotkań i wydarzeń.

ROZDZIAŁ III. WOLONTARIAT MIASTA GDAŃSKA

Rok 2022 to przede wszystkim rok intensywnych działań związanych z uzyskaniem przez Miasto Gdańsk, przyznanego przez Centrum Wolontariatu Europejskiego w Brukseli, prestiżowego tytułu Europejskiej Stolicy Wolontariatu w roku 2022.

Na początku roku 2022 wciąż mierzyliśmy się z wysokim współczynnikiem zachorowań na koronawirusa SARS-CoV-2. W związku z tym charakter i zakres działań wolontaryjnych podlegały wielu ograniczeniom bądź zmianom spowodowanym m.in. ogólnopolskimi przepisami związanymi z bezpieczeństwem i próbą zapobiegania rozprzestrzenianiu się wirusa.

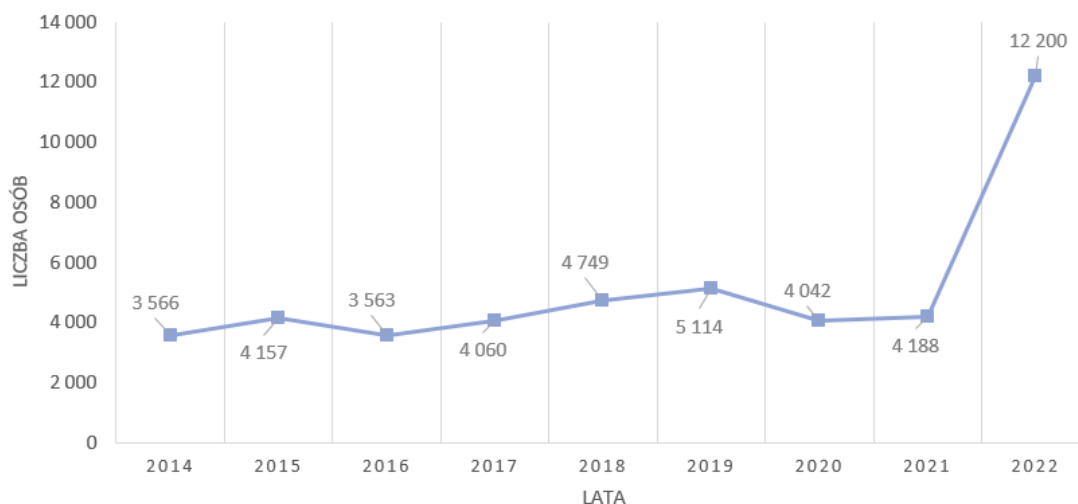
W obliczu ataku Federacji Rosyjskiej na Ukrainę w dniu 24 lutego 2022, Miasto Gdańsk wraz z organizacjami pozarządowymi przygotowywało się na przyjęcie dużej liczby uchodźców, którzy uciekali przed wojną w swoim kraju. Do wsparcia przygotowanych przez Urząd Miejski w Gdańsku rozwiązań systemowych zaangażowane zostały m.in. organizacje działające w obszarze wolontariatu. Zaangażowanie organizacji pozarządowych, szybkość i skuteczność ich reakcji na to wyzwanie oraz liczba wolontariuszy i wolontariuszek pokazały, jak silna pozostaje w Gdańsku idea wolontariatu.

Na zadania związane z promocją i organizacją wolontariatu Miasto Gdańsk zaplanowało w Programie współpracy z organizacjami pozarządowymi na rok 2022 kwotę 1.280.000,00 złotych. Finalnie na działania mające na celu wzmocnienie wolontariatu w Gdańsku przekazano łącznie 2.100.000,00 złotych. Środki te rozdysponowano w trybie otwartych konkursów ofert na projekty dotyczące m.in. realizacji inicjatyw związanych z Europejską Stolicą Wolontariatu, przygotowania wolontariuszy na potrzeby własne organizacji pozarządowych oraz koordynację wolontariatu przy wsparciu obywateli z Ukrainy. Poza tym kontynuowano realizację takich zadań, jak prowadzenie Miejskiego Centrum Wolontariatu w Gdańsku oraz organizacja Gdańskiego Tygodnia Wolontariatu, wspieranie rozwoju wolontariatu w organizacjach pozarządowych, wsparcie organizacyjne Programu Wolontariatu Pracowniczego Urzędu Miejskiego w Gdańsku oraz promocja wolontariatu w szkołach i na gdańskich uczelniach.

Zadanie mające na celu prowadzenie biura pośrednictwa wolontariatu realizowało w Gdańsku stowarzyszenie Regionalne Centrum Wolontariatu w Gdańsku na podstawie umowy wieloletniej obejmującej lata 2020–2022.

Prowadzone przez Regionalne Centrum Wolontariatu Miejskie Centrum Wolontariatu jest ośrodkiem kompleksowej promocji i planowania rozwoju wolontariatu, pośrednictwa pracy wolontariackiej oraz szkoleń dla wolontariuszy. W roku 2022 dzięki pośrednictwu wolontariatu oraz zaangażowanie w akcje Gdańsk Pomaga Ukrainie, a także działania związane z tytułem Europejskiej Stolicy Wolontariatu 2022 w Centrum Wolontariatu pracę wolontariacką podjęło 12 200 wolontariuszy i wolontariuszek. Centrum realizuje również projekt wykorzystania wolontariatu w przestrzeni publicznej Gdańska przy obsłudze wydarzeń o charakterze sportowym, rekreacyjnym, turystycznym lub promocyjnym.

**WYKRES 1. LICZBA WOŁONTARIUSZY
PODEJMUJĄCYCH W GDAŃSKU DZIAŁALNOŚĆ
WOŁONTARIACKĄ ZA POŚREDNICTWEM
REGIONALNEGO CENTRUM WOŁONTARIATU
W LATACH 2014–2022**

W ramach marki Wolontariat Miasta Gdańska kontynuowano działania na rzecz jej ugruntowania, tak by każda organizacja mogła korzystać z siły wspólnego przekazu, zachowując jednocześnie swoją specyfikę i odrębność działania. W roku 2022 pod szyldem tejże marki zrealizowano takie projekty, jak Gdański Tydzień Wolontariatu, Godzina dla Gdańska, Lokalne Centra Wolontariatu, Program wspierania i rozwoju wolontariatu długoterminowego na lata 2018–2030, Korpus Solidarności oraz Termosfera dla szkolnych kół wolontariatu. Przykładowo, wspomniany Gdański Tydzień Wolontariatu, który jest partnerską inicjatywą Regionalnego Centrum Wolontariatu, Miasta Gdańska oraz gdańskich organizacji pozarządowych i instytucji publicznych, związany z przypadającym na 5 grudnia Międzynarodowym Dniem Wolontariusza, odbył się w 2022 roku już po raz szósty, a jego głównymi wydarzeniami były Parada Wolontariuszy oraz Gala Europejskiej Stolicy Wolontariatu, na której wręczono nagrody w konkursie „Aktywni w mieście” i podziękowano mieszkankom i mieszkańcom za zaangażowanie w tym szczególnym roku. Dodatkowo w ramach Tygodnia organizowane były liczne warsztaty dla wolontariuszy oraz imprezy własne wolontariuszy.

Rok 2022 stał się również impulsem do włączenia się w wolontariat pracowniczy co zauważalne było w całym sektorze biznesu, ale także i w instytucjach publicznych m.in. w Urzędzie Miejskim w Gdańsku. Setki pracowników urzędu włączyło się do Programu Wolontariatu Pracowniczego w Urzędzie, gdzie m.in. ruszyli z pomocą obywatelom Ukrainy. Pracownicy urzędu brali udział w całej akcji pomocowej, począwszy od udziału w zbiórkach, poprzez działania w Centrum Pomocy Ukrainie przy ul. Dolna Brama 8, w miejscach noclegowych, punktach informacyjnych i wielu innych. Poza tym pracownicy Urzędu brali udział licznych wolontaryjnych akcjach ogólnopolskich i miejskich. Spośród nich warto wymienić m.in. liczenie pieniędzy zebranych podczas Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy, Przygotowano także paczki wielkanocne dla seniorów, podopiecznych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie oraz przeprowadzono akcje promujące oddawanie krwi.

1. Gdańsk Europejską Stolicą Wolontariatu 2022

Przyznanie tytułu Europejskiej Stolicy Wolontariatu Miastu Gdańsk, było efektem codziennego i bezinteresownego zaangażowania mieszkańców i mieszkanek naszego miasta w wolontariat we wszystkich jego obszarach życia społecznego. Nasze działania zostały zauważone i docenione na arenie międzynarodowej przez Europejskie Centrum Wolontariatu z siedzibą w Brukseli. Konkurencją dla naszego miasta w wyborze do objęcia tego wyjątkowego tytułu były: Madryt (Hiszpania), Izmir (Turcja) oraz Gorizia (Włochy).

Zwycięskie Miasto spośród kandydatów wybiera międzynarodowe jury składające się z kluczowych postaci związanych z wolontariatem, reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, sektor prywatny, a także instytucje unijne. Dotychczasowi zwycięzcy konkursu to: Trento 2024—Trondheim 2023—Gdańsk 2022—Berlin 2021—Padwa 2020—Koszycy 2019—Aarhus 2018—Sligo 2017—Londyn 2016—Lizbona 2015—Barcelona 2014. Wybrane Miasta otrzymują ten prestiżowy tytuł za dotychczasowe działania związane z wolontariatem oraz za ambitne, wiarygodne i ukierunkowane na jakość plany dotyczące przyszłego wzrostu i rozwoju w dziedzinie wolontariatu.

2. Panorama działań wolontaryjnych w Roku Europejskiej Stolicy Wolontariatu Gdańsk 2022.

Na wstępie warto przypomnieć słowa Moniki Popow - pełnomocniczki prezydent Gdańska ds. Europejskiej Stolicy Wolontariatu, które idealnie obrazują czym jest dla Miasta i jego mieszkańców i mieszkanek tytuł ESW. Tytuł Europejskiej Stolicy Wolontariatu był tytułem dla wszystkich, którzy działają społecznie. Zaprosiliśmy wolontariuszy organizacji pozarządowych, aktywistów, działaczy społecznych i lokalnych zmieniaaczy świata, rady działające przy prezydent Gdańska, domy i kluby sąsiedzkie, środowiska skupione wokół tematyki niepełnosprawności, równości, praw człowieka, szkoły, uczelnie wyższe, instytucje kultury oraz firmy. Odebyliśmy wspólnie prawie 30 spotkań przybliżających ideę Stolicy Wolontariatu. Podczas każdego z nich mówiliśmy— działajcie z nami. Potrzebujemy Was, bo bez nas nie działa.

Ten szczególnie rok to liczne wydarzenia oraz konkretne działania w obszarze wolontariatu.

- Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy (30 stycznia 2022) podczas, której symbolicznie przekazano klucze do miasta wolontariuszom i wolontariuszkom, była to jednocześnie ceremonia otwarcia roku Europejskiej Stolicy Wolontariatu Gdańsk 2022,
- Stała i regularna praca Gdańskiej Rady ds. Rozwoju Wolontariatu powołana przez Prezydenta Miasta Gdańska Aleksandrę Dulkiwicz,
- Uruchomiony został Fundusz Europejskiej Stolicy Wolontariatu dla grup nieformalnych,
- Powstało 10 Lokalnych Centrów Wolontariatu w gdańskich dzielnicach,
- Regularnie odbywały się spotkania merytorycznych grup roboczych ds. certyfikacji kompetencji wolontariuszy, certyfikacji organizacji, karty wolontariusza oraz grupa ds. wolontariatu ekologicznych.
- Zlecono badanie obrazujące stan wolontariatu w Gdańsku,

- Odbyły się Gdańskie Lekcje Obywatelskie,
- Odbyły się spotkania online: INEAR Webinars: New volunteers and methods organizowane przez Miasto Gdańsk i Europejskie Centrum Wolontariatu,
- Podjęto liczne inicjatywy ekologiczne takie jak sprzątanie Skweru Wolontariuszy, projektowany był ogród społeczny w Śródmieściu, a także projektowany i zarządzany jest wspólnie z mieszkańcami fragment parku Schopenhauera w gdańskiej dzielnicy Oruni,
- Przystosowano stronę wolontariatgdansk.pl dla osób niedowidzących,
- Podczas Strefy Społecznej (4 czerwca) promowano ideę wolontariatu w namiocie Europejskiej Stolicy Wolontariatu współpracując z Gdańską Radą Organizacji Pozarządowych, organizacjami pozarządowymi, Kreatywną Pedagogiką i Młodzieżową Radą Miasta Gdańsk,
- Zorganizowano spotkanie integracyjne dla gdańskich organizacji pozarządowych,
- W ramach podziękowania mieszkankom i mieszkańcom Gdańsk za dotychczasowe zaangażowanie społeczne zorganizowany został koncert w połączeniu z akcją społeczną "Godzina dla Gdańsk w Noc Świętojańską",
- W dniu 7 lipca odbyła się konferencja "Wolontariusze - obywatele budujący przyszłość Europy" w ramach posiedzenia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego odbywającego się w Gdańsku,
- Podczas Jarmarku św. Dominika, zorganizowano stoisko Europejskiej Stolicy Wolontariatu,
- Uruchomiono ogólnopolską kampanię "Podaruj Urlop", mającą na celu zebranie środków na Gdańskie Centrum opieki Wytchnieniowej, budowane przez Fundację Hospicyjną,
- W dniach od 12 do 17 września podczas Tygodnia Demokracji zorganizowano Konferencję "Solidarni w Rozwoju" współorganizowaną z Open Eyes Economy prof. Jerzego Hausnera,
- Zorganizowano w dniach 3-4 października wizytę studyjną dla przedstawicieli organizacji i instytucji z miast Europy,
- Odsłonięto mural ekologiczny, który został zaprojektowany w sposób partycypacyjny wraz z mieszkankami i mieszkańcami.
- Zorganizowano Forum Wolontariatu Pracowniczego oraz Forum Europejskiej Stolicy Wolontariatu,
- Podczas Gali Aktywni w Europejskiej Stolicy Wolontariatu, wręczono nagrody dla osób najbardziej zaangażowanych społecznie w roku 2022,
- Zorganizowano Gdański Tydzień Wolontariatu oraz Paradę Gdańskich Wolontariuszy,
- W dniu 10 grudnia w Europejskim Centrum Solidarności odbyła się Ceremonia zamknięcia roku Europejskiej Stolicy Wolontariatu Gdańsk 2022, przekazano tytuł do miasta Trondheim.

Pełny obraz działań oraz opis poszczególnych wydarzeń znajdują się w specjalnie przygotowanej publikacji zbierającej i podsumowującej rok Europejskiej Stolicy Wolontariatu Gdańsk 2022. Publikacja dostępna na stronie www.wolontariatgdansk.pl

3. Kongres "Solidarni w Rozwoju – Aktywni w Rozwoju"

Kongres zainauguował 6 już Gdański Tydzień Demokracji, który trwale wpisał się w kalendarz gdańskich wydarzeń. Hasło tego wrześniowej kongresu, który miał miejsce w Europejskim Centrum Solidarności brzmiało: **Społeczeństwo – solidarność – rozwój – wspólnota – demokracja w czasach permanentnego kryzysu**. Kongres również był częścią programu Europejskiej Stolicy Wolontariatu Gdańsk 2022.

Celem kongresu było m.in. wypracowanie rekomendacji na przyszłość, które mogą stać się podstawą do wprowadzenia zmian ustawowych, systemowych oraz społecznych, w tym zmian w obszarze uregulowań ustawowych i rozwiązań samorządowych. Jedną z debat odbyła się pod hasłem "Czy wolontariat zawsze jest działaniem społecznym?" oraz "Wolontariat to serce demokracji". Podjętych zostało wiele wątków, w których dyskutowano nad kondycją zarówno polskiego jak i europejskiego społeczeństwa, w obliczu światowych kryzysów, lokalnych problemów, jak i bieżących działań. Nie zabrakło także wątku współpracy międzysektorowej, która jest kluczem do budowania silnego społeczeństwa demokratycznego i obywatelskiego.

4. Gdańsk Pomaga Ukrainie

Dzień 24 lutego, to dzień jaki wstrząsnął Europą i Światem. Rosja napadła na niepodległą Ukrainę. W Gdańsku już od pierwszych dni wojny rozpoczęto zdecydowane działania mające na celu jak najlepsze przygotowanie się do przyjęcia osób potrzebujących wsparcia i uciekających przed wojną. Należy podkreślić, że już 26 lutego zorganizowano spotkanie z organizacjami pozarządowymi na którym dzielono zadania i omawiano strategię pomocy. Tak szybkie i skuteczne działania były możliwe dzięki współpracy i partnerstwu. Kilkunastoletnie doświadczenie współpracy Miasto - NGO jest dorobkiem nie do przecenienia. To właśnie w Mieście, które nosiło tytuł Europejskiej Stolicy Wolontariatu ruszyło do pomocy ponad 3.300 wolontariuszy i wolontariuszek. To setki osób zaangażowanych w pierwszy punkt pomocy Ukrainie przy ul. Dolna Brama 8. Wolontariusze działali w punktach informacyjnych, miejscach tymczasowego noclegu oraz na gdańskim stadionie, gdzie regularnie wydawana była pomoc dla uchodźców. Do grona wolontariuszy i wolontariuszek dołączyli między innymi imigranci mieszkający w Gdańsku, pokazując, jak duże znaczenie dla integracji ma wspólne pomaganie. Cały system Gdańsk Pomaga Ukrainie, to owoc wcześniejszych działań testowanych i wdrażanych w czasach ogólnoświatowej pandemii. Jednak warto podkreślić właśnie w tym miejscu, że tak skuteczne działania są wynikiem wieloletniej polityki partycypacyjnej w obszarze społecznym.

ROZDZIAŁ IV. KOMUNIKACJA I PROMOCJA

1. Newsletter dla organizacji pozarządowych

Przekazywanie ważnych informacji o działaniach miasta i organizacji pozarządowych w sektorze społecznym odbywa się za pośrednictwem Newslettera Gdańskich NGO. Organizacje przesyłają wiadomości na temat swojej działalności na dedykowany adres mailowy; na ich podstawie tworzony jest newsletter, rozsyłany do kilkuset organizacji pozarządowych zarejestrowanych w bazie prowadzonej przez Urząd Miejski w Gdańsku oraz bezpośrednio zapisanych do bazy mailingowej za pośrednictwem strony www.gdansk.pl (stan na 31 grudnia 2022 roku: 659 aktywne rekordy).

W roku 2022 rozesłano **66 edycji** newslettera. Priorytetowe informacje są ponadto wysyłane jako pojedyncze wiadomości.

Do najczęstszych informacji wysyłanych w 2022 należały:

- Ogłoszenia o naborach do otwartych konkursów ofert dla NGO, ogłaszanych przez Urząd Miasta Gdańska oraz jednostki podległe, w tym zaproszenia dla oferentów na spotkania informacyjne dotyczące szczegółowych warunków konkursów,
- Relacje z, i zaproszenia na wydarzenia pod szyldem Gdańska jako Europejskiej Stolicy Wolontariatu 2022,
- „Ukraina” – Newsletter był bardzo pomocnym narzędziem do informowania sektora społecznego o:
 - organizacji pracy w ramach akcji Gdańsk Pomaga Ukrainie
 - zbiórkach i bieżących potrzebach poszczególnych punktów / bezpłatnych sklepów dla uchodźczyń i uchodźców,
 - ofercie wsparcia dla Ukrainek i Ukraińców: lekcjach języka polskiego, świetlice dla dzieci, pomocy prawno-psychologicznej, itd.
 - zmieniających się przepisach, o możliwościach i obowiązkach rejestracyjnych (PESEL) kierowanych do uchodźczyń i uchodźców, o rekrutacji do szkół itd.
- Informacje „sieciująco-rozwojowe” – informacje i zaproszenia na konferencje, szkolenia, wykłady, warsztaty, spotkania konsultacyjne, spotkania integracyjne i sieciujące
- GROP – informacje przekazane przez GROP, w szczególności w zakresie zaproszeń na 2 spotkania plenarne, w tym listopadowe, na którym wybrano nowy skład Rady oraz powołano osoby do zasiadania w komisjach konkursowych. Przez Newsletter informowaliśmy NGO m.in. o regulaminie wyborczym do GROP.
- Informacje przesyłane przez NGO dotyczyły przede wszystkim zaproszeń na organizowane przez nie wydarzenia lub zaproszeń do udziału w szkoleniach, warsztatach itd.
- W 2022 roku położyliśmy nacisk na promocję w Newsletterze zagadnień związanych z zapewnieniem dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. Staraliśmy się uświadamiać NGO o tym, że realizując zadania finansowane ze środków miejskich, są ustawowo zobowiązane do m.in. zapewnienia tzw. standardu minimum dostępności. Informowaliśmy organizacje o dobrych praktykach, ofercie Lidera

dostępności (organizacji parasolowej wspierającej w obszarze dostępności gdańskie organizacje na zlecenie Miasta Gdańsk), szkoleniach z zakresu dostępności. Od 2022 roku wszystkie materiały graficzne zamieszczane w Newsletterze zawierały opisy alternatywne umożliwiające zapoznanie się z grafiką użytkownikom i użytkownikom korzystającym z komputerowych czytników treści.

2. Grupy dyskusyjne na platformie facebook

Na platformie Facebook funkcjonują dwie grupy dyskusyjne przeznaczone dla osób z szeroko pojętego gdańskiego sektora społecznego. Pierwszą z nich jest grupa **„Miasto Gdańsk_forum NGOs”**. Obecnie jest to przestrzeń, w której organizacje informują się wzajemnie o bieżących działaniach i ewentualnych potrzebach oraz dzielą wiedzą m.in. o aktualnie prowadzonych badaniach gdańskiego sektora społecznego.

Druga grupa dyskusyjna **„Gdańskie Domy i Kluby Sąsiedzkie”** adresowana jest do organizacji i osób prowadzących domy i kluby sąsiedzkie. Podobnie jak w pierwszym przypadku i tutaj organizacje wymieniają się doświadczeniami i potrzebami oraz informacjami o bieżącej ofercie zajęć i wydarzeń kierowanych do różnych grup i społeczności lokalnych.

3. Zakładka NGO na portalu gdansk.pl

Podczas listopadowego plenarnego spotkania gdańskich organizacji pozarządowych odbył się warsztat, na którym pytaliśmy organizacje o ich oczekiwania i potrzeby względem nowej zakładki dedykowanej sektorowi społecznemu na Gdansk.pl. Wypracowane na spotkaniu rekomendacje są obecnie przedmiotem analizy i podstawą do przygotowania nowej wersji strony.

4. Nagroda Prezydenta Miasta Gdańska Im. Lecha Bądkowskiego

Nagroda Prezydenta Miasta Gdańska im. Lecha Bądkowskiego przyznawana jest co roku najlepszym gdańskim organizacjom pozarządowym i społecznikom, za działania zrealizowane w roku poprzednim, w trzech kategoriach: organizacja pozarządowa roku, społecznik roku oraz darczyńca roku. Nagrodę ustanowił w 2001 roku prezydent Gdańska Paweł Adamowicz, a jej patronem został Lech Bądkowski – dziennikarz, pisarz, współzałożyciel Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego, sygnatariusz porozumień sierpniowych z 1980 roku.

W 2022 roku nagrodę przyznano po raz dwudziesty drugi, a gala jej wręczenia odbyła się 5 czerwca podczas Święta Wolności i Demokracji. Kapituła przyznała nagrodę dla najlepszej organizacji pozarządowej Fundacji METAPOMOC, która działa na rzecz młodych ludzi z trudnych środowisk, a w szczególności dzieci z pieczy zastępczej, zmierzając do wyrównania ich szans w drodze do samodzielności. Mentorzy i Zespół Fundacji wspierają podopiecznych w procesie pełnej integracji w społeczeństwie przez udzielanie wszechstronnej pomocy w procesie usamodzielniania. Zespół Fundacji zainicjował i z powodzeniem realizuje autorskie, innowacyjne programy rozwojowe: „Patron”, „Dom”, „Wolontariat” i „Praca”. Wyróżnienie w tej kategorii trafiło do Stowarzyszenia Grupa

Ratownicza Alfa, m.in. za transportowanie chorych na Covid-19 z domów do gdańskich szpitali, ale też pomiędzy szpitalami oraz przewozy chorych na wymazy. Drugie wyróżnienie w tej kategorii otrzymała Fundacja Pomagamy, Nie Ziewamy, m.in. za organizację we współpracy z lokalnymi restauratorami akcji „Posiłek dla Seniora”, w której trakcie do domów gdańskich seniorek i seniorów rozwieziono kilka tysięcy obiadów.

Nagrodę Prezydenta Miasta Gdańska im. Lecha Bądkowskiego w kategorii Darczyńca Roku 2021, otrzymał Andrzej Stelmasiewicz, Radny Miasta Gdańska, który w maju 2020 ogłosił, że do ustania pandemii SARS-CoV-2 będzie przekazywać należne mu diety radnego na rzecz organizacji społecznych. W ten sposób wspierał m.in. Stowarzyszenie Park On, Puckie Hospicjum pw. św. Ojca Pio, Stowarzyszenie WL4 Przestrzeń Sztuki, Fundację Wspólnota Gdańska czy Stowarzyszenie Wszystko dla Gdańska. Nagroda dla Gdańskiego Darczyńcy Roku ma charakter honorowy.

Podczas gali wręczono także nagrodę w kategorii Gdański Społecznik Roku 2021, której laureatką została Liliana Tarasow, która jest koordynatorką szkolnego koła wolontariatu – „Pomocne Elfy” w Szkole Podstawowej nr 89. Rodzaj działań i wydarzeń, w które angażuje się laureatka, jest rozbudowany: od organizacji zbiórek rzeczowych, przez wspólne pisanie listów motywacyjnych dla dzieci z domów dla dziecka lub osób przebywających na oddziałach onkologicznych, po organizowanie koncertów dla społeczności z Gdańska.

5. Patronaty Honorowe Prezydenta Miasta Gdańska dla organizacji pozarządowych

O patronat honorowy Prezydenta Miasta Gdańska może ubiegać się każdy, kto organizuje wydarzenie kulturalne, edukacyjne, sportowe lub inną uroczystość o charakterze społecznym. Patronat honorowy podkreśla rangę wydarzenia i pozwala dotrzeć do szerszego kręgu odbiorców dzięki informacji o nim na stronie internetowej miasta. W 2022 roku Biuro Prezydenta udzieliło łącznie 229 patronatów, przy czym większość z nich została przyznana organizacjom pozarządowym.

6. Promocja Miasta Gdańska przez organizacje pozarządowe

Wszystkie organizacje pozarządowe, które wykonywały w 2022 roku na zlecenie Miasta Gdańska zadania publiczne, w tym wyłonieni w procedurach konkursowych grantobiorcy, były zobowiązane do promocji miasta przez:

- umieszczanie miejskiego znaku podstawowego na wszelkich materiałach promocyjnych realizowanych projektów,
- informowanie o współfinansowaniu realizowanych zadań publicznych przez Gdańsk,
- oznakowanie miejsc realizacji zadań publicznych odpowiednimi tablicami informacyjnymi.

Poza tym w 2022 roku Biuro Prezydenta m.in. w ramach kampanii Gdańsk Miastem Równości współpracował w 2022 roku z: Gdańskim Centrum Równego Traktowania, które prowadzi Stowarzyszenie WAGA oraz Fundacja FOSA. Wspólne działania miały na celu promocję w ramach kampanii oraz promocję działań Gdańskiego Centrum Równego Traktowania.

ROZDZIAŁ V. WSPÓŁPRACA FINANSOWA – ZLECANIE ORGANIZACJOM POZARZĄDOWYM ZADAŃ PUBLICZNYCH

1. Dotacje przyznane na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz ustawy o zdrowiu publicznym

Zlecenie organizacjom pozarządowym realizacji zadań publicznych i udzielanie na nie dotacji opiera się na przepisach:

- ustawy z 23.04.2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie – w trybie otwartych konkursów oraz (na podstawie art. 19a) w trybie pozakonkursowym
- oraz ustawy z 11.09.2015 roku o zdrowiu publicznym – wyłącznie w trybie konkursowym.

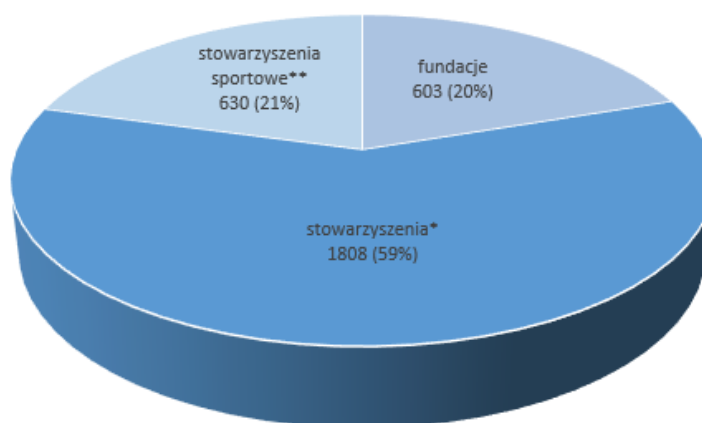
W Programie współpracy Miasta Gdańska z organizacjami pozarządowymi na 2022 rok **zaplanowano łączną kwotę dotacji w wysokości 91.419.214,00 zł** na realizację przez organizacje pozarządowe zadań publicznych w 24 obszarach tematycznych (sferach zadaniowych). Łączna kwota dotacji wzrosła o 22% w porównaniu do Programu na rok 2021.

Zlecenie realizacji zadań publicznych może mieć formę powierzenia (czyli sfinansowania), albo wsparcia (czyli dofinansowania) wykonania konkretnego zadania. Przyznawanie dotacji odbywa się w trybie otwartego konkursu lub w trybie pozakonkursowym na podstawie oceny formalnej i merytorycznej wniosków złożonych przez organizacje pozarządowe.

Na terenie Gdańska działało w 2022 roku – według informacji własnych Urzędu Miejskiego w Gdańsku – 3041 **różnych organizacji pozarządowych**, w tym:

- 603 (tj. 20%) fundacji
- 2438 (tj. 80%) stowarzyszeń (w tym 630 stowarzyszeń sportowych)

Wykres 2. Liczba i udział procentowy różnych form prawnych organizacji pozarządowych z siedzibą w Gdańsku w 2022 roku

* stowarzyszenia zwykłe i rejestrowe, związki stowarzyszeń

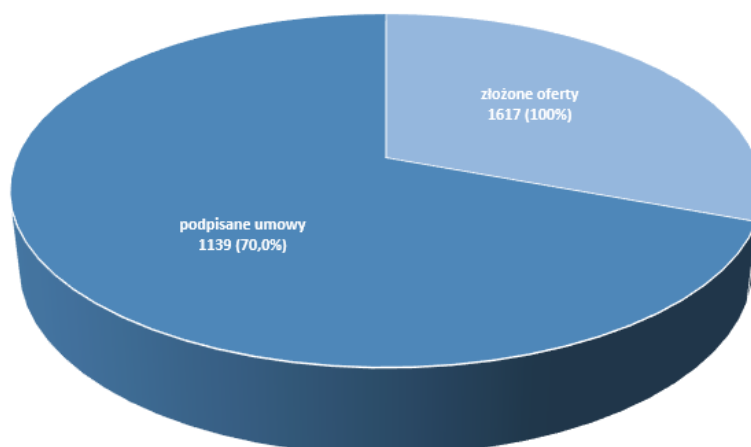
** stowarzyszenia kultury fizycznej, kluby sportowe, związki sportowe, TKKF

W roku 2022 **Miasto Gdańsk udzieliło dotacji 316 organizacjom pozarządowym** (czyli 10,4% wszystkich działających w Gdańsku), przy czym niektóre z nich realizowały w tym czasie więcej niż jedno zadanie. Organizacje pozarządowe złożyły na 2022 rok – zarówno w konkursach, jak i w postępowaniach pozakonkursowych – **łącznie 1.617 oferty**. Spośród nich – po ocenie formalnej i merytorycznej – zakwalifikowano do realizacji i sfinalizowania umowy **1.139 oferty** (czyli 70%): 1.053 w trybie konkursowym oraz 86 w trybie pozakonkursowym, przy czym:

- 203 umowy – to były umowy wieloletnie zawarte w latach wcześniejszych niż rok 2022, ale obowiązujące w tymże roku;
- 70 umowy stanowiły umowy wieloletnie zawarte w roku 2022 na tenże rok i lata następne.

Trzy z wyżej wymienionych umów rozwiązano w trakcie realizacji z przyczyn leżących po stronie realizatora.

Wykres 3. Stosunek liczby podpisanych umów do wszystkich ofert złożonych przez organizacje pozarządowe na 2022 rok na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz ustawy o zdrowiu

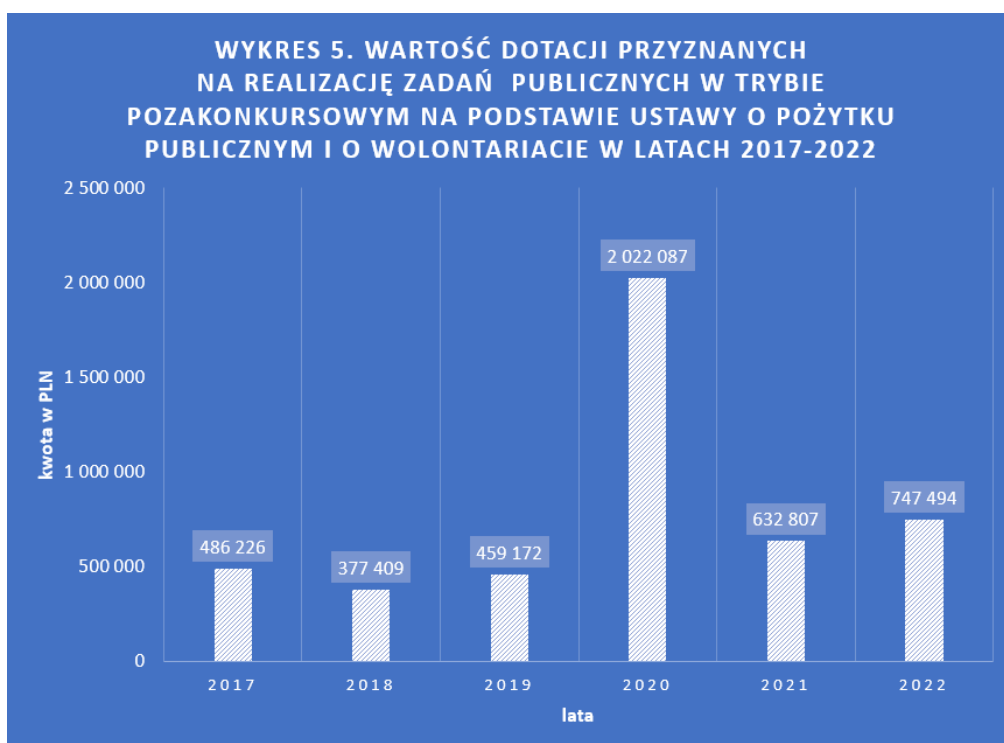
W trybie konkursowym w 2022 roku przyznano dotacje w łącznej wysokości **98.927.339,78 złotych** (przy czym organizacje wnioskowały w sumie o **132.437.619,00 złotych**, czyli o 34% środków więcej). Wartość dotacji systematycznie rosła w latach 2017–2022, przy czym kwota środków finansowych przyznanych na rok 2022 była **większa aż o 30%** od kwoty przyznanej na rok 2021 (i aż o 110% w porównaniu z rokiem 2017).

Część przyznanych dotacji stanowiły dotacje na realizację zadań wieloletnich. W roku 2022 podpisano umowy dotacyjne wieloletnie w łącznej wysokości 40.932.951,76 złotych.

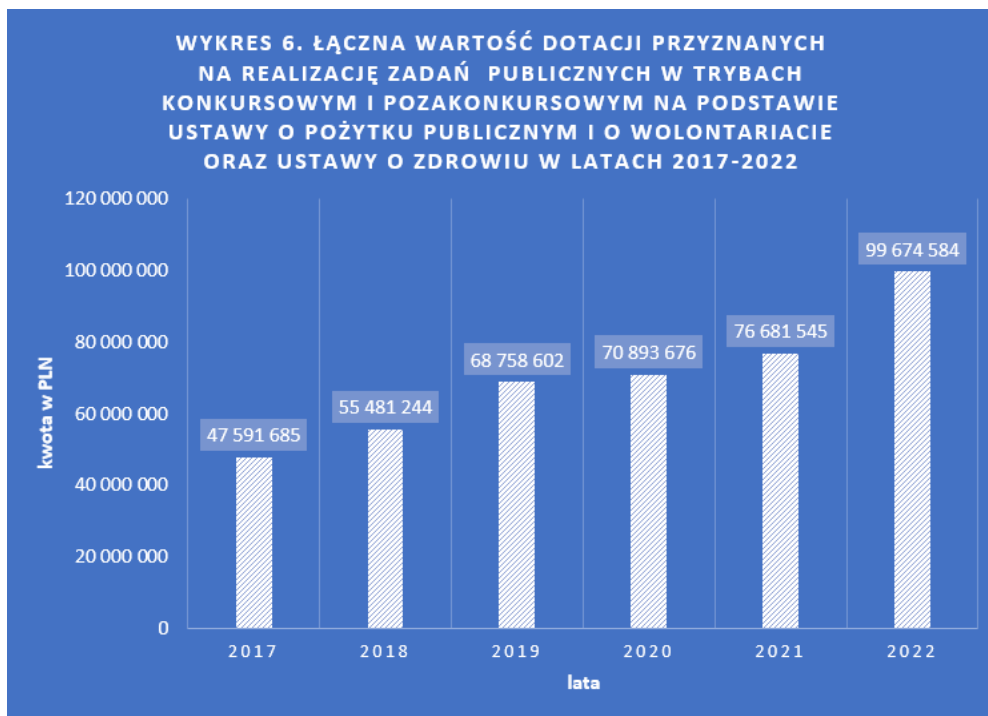

Dodatkowym trybem przyznawania dotacji jest **tryb z pominięciem otwartego konkursu ofert, tzw. "tryb pozakonkursowy"**. Zadania dofinansowane w tym trybie nie mogą trwać dłużej niż 90 dni, a przyznana na nie dotacja nie może przekraczać kwoty 10.000 złotych, ponad to jedna organizacja może otrzymać maksymalnie 20.000 złotych dotacji w tym trybie w danym roku kalendarzowym.

W roku 2022 dotacje w trybie pozakonkursowym stanowiły kwotę **747.493,88 złotych** (wzrost o ponad 18% względem roku 2021), przy czym organizacje pozarządowe wniosowały o kwotę 2.288.018,64 zł (czyli ponad trzykrotnie wyższą!).

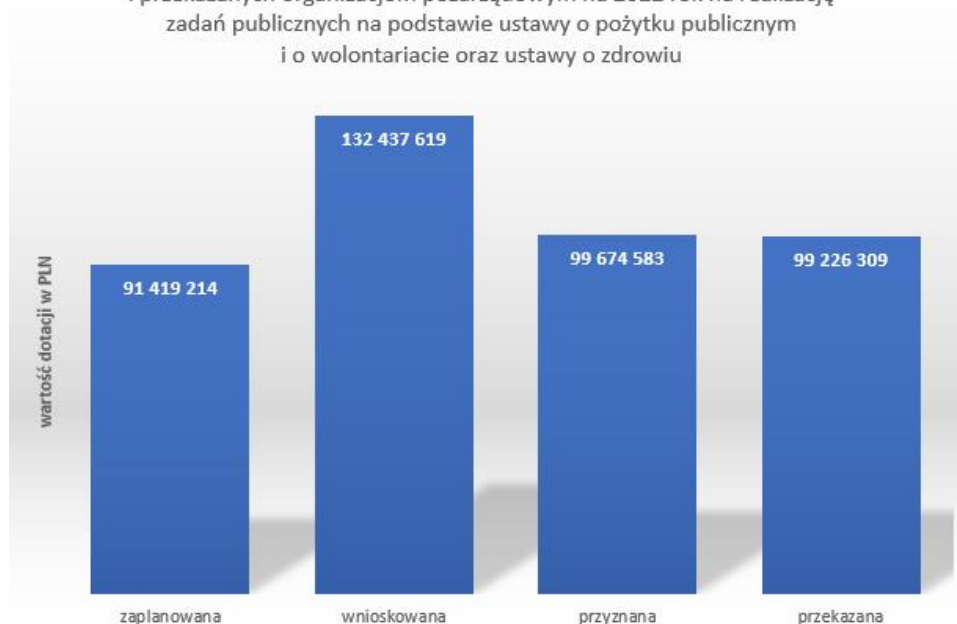
W sumie **w obu trybach: konkursowym i pozakonkursowym** Miasto Gdańsk **przyznało** organizacjom pozarządowym na 2022 rok dotacje na kwotę całkowitą **99.674.583,66 złotych**. Było to aż o 29% więcej niż w roku 2021. Kwoty przyznane w trybie pozakonkursowym stanowiły jedynie 0,8% ogółu dotacji, zdecydowaną zaś większość z nich (99,2%) przyznano w trybie konkursowym.

Tak więc całkowita kwota dotacji **przyznanych** organizacjom pozarządowym na rok 2022 w ramach procedur konkursowych i pozakonkursowych przekroczyła o **8.255.369,66 złotych (tj. 8,3)** kwotę dotacji **zaplanowanych** w „Programie współpracy z organizacjami pozarządowymi na 2022 rok” na realizację zadań publicznych w 24 sferach tematycznych (tj. wspomniane wcześniej 91.419.214,00 zł).

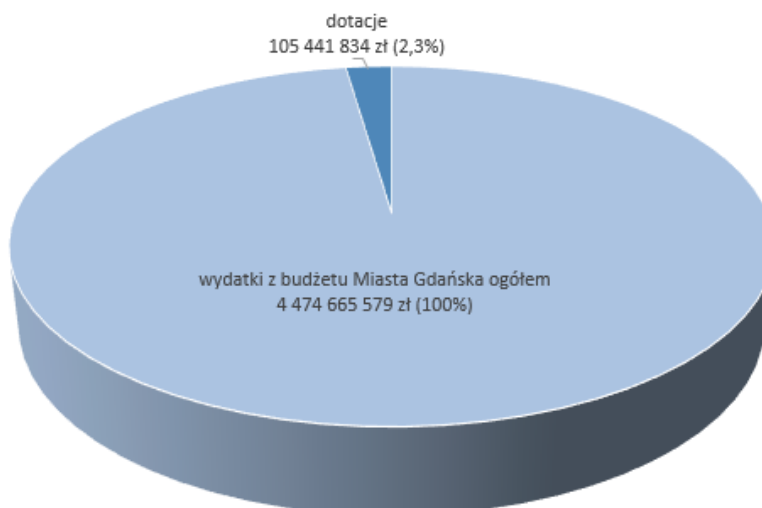
Organizacje pozarządowe z tytułu niewykorzystanych dotacji zwróciły w 2022 roku 2.866.141,09 złotych (w tym umowy wieloletnie i jednoroczne), z czego w ramach umów jednorocznych na realizację zadań w roku 2022 kwota zwróconych środków wyniosła 1.662.467,83 złotych.

Wykres 7. Kwoty dotacji zaplanowanych, wnioskowanych, przyznanych i przekazanych organizacjom pozarządowym na 2022 rok na realizację zadań publicznych na podstawie ustawy o pożytku publicznym i o wolontariacie oraz ustawy o zdrowiu

Wyżej przywołana **całkowita kwota dotacji przekazanych** organizacjom pozarządowym w 2022 roku **na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz ustawy o zdrowiu publicznym**, tj. **99.226.309,47 złotych**, stanowiła 2,2% wszystkich wydatków Miasta Gdańska, wynoszących w badanym roku 4.474.665.579,00 złotych.

Wykres 8. Udział dotacji przekazanych organizacjom pozarządowym na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz ustawy o zdrowiu w ogólnej kwocie wydatków Miasta Gdańska w 2022 roku

Podział dotacji na rok 2022 w poszczególnych obszarach współpracy, określonych w rozdziale V Programu współpracy Miasta Gdańska z organizacjami pozarządowymi, przedstawiał się następująco:

Tabela 1. Wartość dotacji dla organizacji pozarządowych na 2022 rok w podziale na obszary współpracy określone w Programie współpracy Miasta Gdańska z organizacjami pozarządowymi na 2022 rok

l.p.	obszar/sfera współpracy	wartość dotacji w PLN			stosunek dotacji	
		planowana w Programie współpracy	wnioskowana w konkursach i postępowaniach pozakonkursowych	przekazana	Przekazanych do planowanych	Przekazanych do wnioskowanych
1	2	3	4	5	5:3	5:4
1.	Pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób	50.750.000,00 zł	60 010 961,11 zł	55 638 024,18 zł	110%	93%
2.	Wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej	6.844.480,00 zł	7 916 120,00 zł	6 966 080,00 zł	102%	88%
3.	Udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz zwiększanie świadomości prawnej społeczeństwa	638.220,00 zł	1 914 060,00 zł	638 200,00 zł	100%	33%
4.	Działalność na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych oraz języka regionalnego	20.000,00 zł	21 820,00 zł	20 000,00 zł	100%	92%
5.	Działalność na rzecz integracji cudzoziemców	996.000,00 zł	1 417 105,00 zł	762 575,00 zł	77%	54%
6.	Działalność na rzecz osób z niepełnosprawnościami – środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	500.000,00 zł	2 155 740,00 zł	798 320,00 zł	160%	37%
7.	Promocja zatrudnienia i aktywizacja zawodowa osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy	350.000,00 zł	140 000,00 zł	80 000,00 zł	23%	57%

8.	Działalność na rzecz równych praw kobiet i mężczyzn	290.000,00 zł	614 530,00 zł	379 360,00 zł	131%	62%
9.	Działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym	970.000,00 zł	1 844 480,00 zł	1 715 000,00 zł	177%	93%
10.	Działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych	2.560.000,00 zł	4 804 880,00 zł	2 360 385,00 zł	92%	49%
11.	Edukacja, oświata i wychowanie	190.000,00 zł	229 940,00 zł	180 000,00 zł	95%	78%
12.	Działalność na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynku dzieci i młodzieży	675.000,00 zł	1 689 872,50 zł	805 860,00 zł	119%	48%
13.	Kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego	6.130.000,00 zł	16 210 944,51 zł	5 910 490,37 zł	96%	36%
14.	Ekologia i ochrona zwierząt oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego	560.000,00 zł	272 500,00 zł	125 000,00 zł	22%	46%
15.	Porządek i bezpieczeństwo publiczne	1.100.000,00 zł	2 837 505,00 zł	1 163 605,00 zł	106%	41%
16.	Upowszechnianie i ochrona wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działania wspomagające rozwój demokracji	780.000,00 zł	1 701 886,00 zł	716 163,00 zł	92%	42%
17.	Promocja i organizacja wolontariatu	1.280.000,00 zł	1 793 313,00 zł	1 563 000,00 zł	122%	87%
18.	Działalność na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka	282.760,00 zł	- zł	- zł	-	-
19.	Rewitalizacja	220.346,00 zł	667 141,95 zł	579 141,95 zł	263%	87%
20.	Działalność na rzecz organizacji pozarządowych	270.000,00 zł	839 237,00 zł	349 200,00 zł	129%	42%

21.	Wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej – prowadzenie placówek wsparcia dziennego	1.578.336,00 zł	4 091 818,00 zł	3 773 080,00 zł	239%	92%
22.	Ochrona i promocja zdrowia	2.932.329,00 zł	4 881 947,25 zł	2 105 449,00 zł	72%	43%
23.	Przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym	6.251.743,00 zł	6 104 258,90 zł	4 641 952,65 zł	74%	76%
24.	Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej	5.250.000,00 zł	9 293 209,42 zł	6 358 339,32 zł	121%	68%
25.	Pozostała działalność	-	3 272 368,00 zł	1 597 084,00 zł	-	49%
	Razem	91.419.214,00 zł	134 725 637,64 zł	99 226 309,47 zł	109%	74%

Najwyższe przekazane organizacjom pozarządowym dotacje związane były z realizacją zadań publicznych w obszarze pomocy społecznej (w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej, jak również w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób) – w łącznej wysokości (uwzględniającej zobowiązania z umów podpisanych w latach wcześniejszych) 62.604.104,18 złotych.

Wysokie, choć daleko niższe niż w obszarze pomocy społecznej, środki finansowe przekazano organizacjom na realizację zadań w zakresie Wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej w tym prowadzenie placówek wsparcia dziennego (3.773.080,00 zł), Przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym (4.641.952,65 zł) oraz wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej (6.358.339,32 zł), kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego (5.910.490,37 zł), działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych (2.360.385,00 złotych) oraz promocja i organizacja wolontariatu (1.563.000,00 zł)

Z kolei najniższe dotacje przekazano w obszarach: działalność na rzecz organizacji pozarządowych (349.200,00 zł), Ekologia i ochrona zwierząt oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego (125.000,00 zł) oraz działalność na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych oraz języka regionalnego (20.000,00 zł).

Realizując zadania publiczne na rzecz mieszkańców Gdańska na podstawie umów dotacyjnych, **organizacje pozarządowe zaangażowały wkład własny** w zadeklarowanej wysokości **10.173.748,01 złotych**.

Na wymieniony powyżej wkład własny organizacji składał się: wkład finansowy w wysokości 7.240.374,43 złotych oraz wkład pozafinansowy w wysokości 2.933.374,17 złotych (w tym: osobowy – 1.810.268,54 zł i rzeczowy – 1.123.105,63 zł).

2. Dotacje przyznane na realizację zadań publicznych związanych z pandemią COVID-19

W roku 2022 do organizacji pozarządowych po raz kolejny Prezydent Miasta Gdańska wystosowała zaproszenie do składania ofert na realizację zadania publicznego w zakresie pomocy społecznej w celu zapobiegania, przeciwdziałania i zwalczania COVID-19 z pominięciem otwartego konkursu ofert. Celem zadania była realizacja Programu „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2022 Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej poprzez zapewnienie usługi wsparcia na rzecz seniorów w wieku 65 lat i więcej, którzy mają problemy z samodzielnym funkcjonowaniem z uwagi na stan zdrowia, w tym w związku z zagrożeniem zakażenia Covid-19. Adresatami usługi byli seniorzy w wieku 65 lat i więcej, którzy mają problemy z samodzielnym funkcjonowaniem ze względu na stan zdrowia, prowadzący samodzielne gospodarstwa domowe, lub mieszkający z osobami bliskimi, które nie są w stanie zapewnić im wystarczającego wsparcia. Alokacja na to zadanie wynosiła 1.050.000,00 zł.

Zadanie zostało powierzone jednej organizacji pozarządowej, która złożyła ofertę na całą alokację środków. Zadanie obejmowało kontynuację projektu "Gdańsk Pomaga" prowadzonego od 2020 roku w Gdańsku. Gdańsk Pomaga to inicjatywa, która wspierała gdańszczan i gdańszczanki w codziennym życiu. Wśród form pomocy, która udzielona została instytucjom i mieszkańcom są m.in. paczki oraz posiłki dla seniorów, dowóz osób na szczepienia, wsparcie w wykonywaniu codziennych czynności, jak zakupy czy wyprowadzanie psa. W roku 2022 utworzony został nowy komponent - mobilnego punktu, który docierałby do miejsc trudnodostępnych oraz w miejsca, które często są uczęszczane przez seniorów (rynki, kościoły, przychodnie).

3. Dotacje przyznane na realizację zadań publicznych związanych pomocą dla obywateli Ukrainy

Na podstawie Zarządzenia nr 708/22 Prezydenta Miasta Gdańska z dnia 15 kwietnia 2022 r. oraz uchwały Rady Miasta Gdańska XLVIII/1203/22 z dnia 31 marca 2022 r. w sprawie zakresu pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, w związku z art. 12 ust. 4, 5, 8 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. z 2022 r. poz. 583, 584), Prezydent Miasta Gdańska zaprosiła organizacje pozarządowe i podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie do składania ofert na realizację zadań w celu pomocy obywatelom Ukrainy z pominięciem otwartego konkursu ofert.

W odpowiedzi na zaproszenie wpłynęło w sumie 79 ofert na łączną kwotę 3.442.368,00 złotych, z czego 32 ofert zostało dofinansowanych na łączną kwotę 1.597.084,00 złotych. Powierzone zadania organizacjom dotyczyły koordynacji wolontariatu wspierającego gdańskie instytucje i organizacje w czasie niesienia pomocy uchodźczynom i uchodźcom z Ukrainy, prowadzenie sklepu w formule "Take and Go" dla obywateli z Ukrainy oraz prowadzenie lokalnej sieci wsparcia na rzecz pomocy obywatelom Ukrainy, pomoc żywnościowa oraz działania lokalne.

4. Dotacje przyznane na podstawie ustawy o finansowaniu działań oświatowych i ustawy o sporcie oraz współpraca finansowa w ramach prawa zamówień publicznych

Realizując zadania publiczne, organizacje pozarządowe działające w sferze pożytku publicznego korzystały również z innych środków finansowych niż dotacje przekazywane na podstawie ustaw o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz o zdrowiu publicznym. I tak, w 2022 roku przekazano organizacjom:

- Na podstawie **ustawy o finansowaniu działań oświatowych** z 27.10.2017 roku – **118.518.532,42 złotych** (tj. 43,8% więcej niż w 2021 r.). Kwota ta została przekazana w formie dotacji 68 jednostkom oświatowym prowadzonym w Gdańsku przez organizacje pozarządowe, w tym publicznym i niepublicznym: przedszkolom ogólnodostępnym i specjalnym oraz punktom przedszkolnym, szkołom podstawowym, technikom oraz liceom ogólnokształcącym dla młodzieży i dorosłych, szkołom policealnym i specjalnym przysposabiającym do pracy, niepublicznym poradniom psychologiczno-pedagogicznym oraz jednej bursie.

- Na podstawie **ustawy o sporcie** z 25.06.2010 roku – **6.384.000,00 złotych** (tj. 3% więcej niż w 2021 r.).

W dwóch konkursach przeprowadzonych w 2022 roku przez Biuro Prezydenta ds. Sportu organizacje pozarządowe złożyły łącznie 304 oferty, wnioskując o dotacje w łącznej wysokości 9.293.209,42 złotych. Po ocenie formalnej i merytorycznej ofert zawarto ostatecznie 251 umowy na rok 2022 z 85 organizacjami. Rekomendowana do dofinansowania przez komisje konkursowe kwota wyniosła **6.384.000,00 złotych** finalnie jednak przekazano 6.358.339,32 złotych i było to o 21% więcej od zaplanowanego na ten cel budżetu w roku 2022 (tj. 5.250.000,00 zł). Kwota przekazana organizacjom była, jak widać, niższa aż o 68% od kwot przez nie wnioskowanych – komisjami konkursowymi kierowała chęć przyznania wsparcia finansowego jak największej liczbie organizacji w ograniczonych ramach zarządzanego przez Biuro budżetu.

Organizacje wniosły w realizację zadań własny wkład finansowy w łącznej wysokości 2.688.007,09 złotych, czyli kwotę odpowiadającą 42% dotacji przyznanych przez Miasto. Po zakończeniu realizacji umów organizacje pozarządowe zwróciły kwotę 48336,96,00 złotych z powodu niewykorzystania wszystkich środków z dotacji.

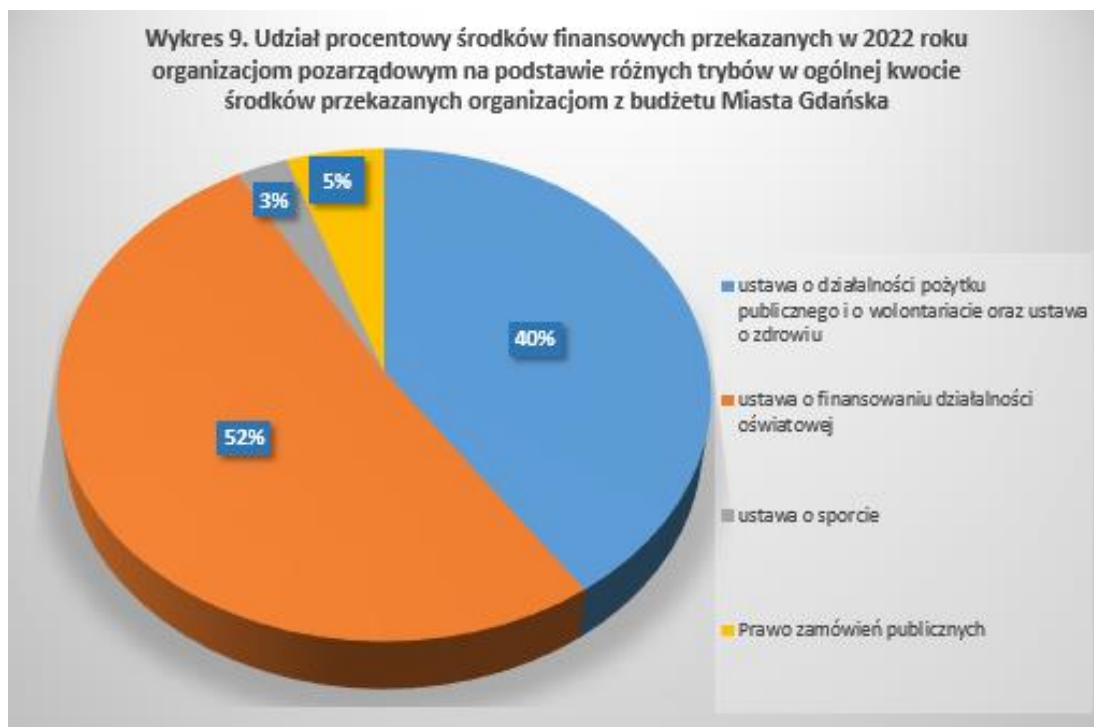
Wsparcie finansowe w formie dotacji zostało udzielone gdańskim stowarzyszeniom kultury fizycznej, klubom sportowym i uczniowskim klubom sportowym:

- b. na realizację zadań z zakresu profilaktyki uzależnień poprzez sport (trzy zadania: szkolenie sportowe objęte Systemem Sportu Młodzieżowego jako sposób przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii; szkolenie sportowe nieobjęte Systemem Sportu Młodzieżowego jako sposób przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii; współpraca ze środowiskiem kibiców i promowanie pozytywnych wzorców kibicowania „Kibice razem”);

- c. na realizację zadań w zakresie rozwoju sportu (trzy zadania: pokrycie kosztów organizowania zawodów sportowych bądź udziału w zawodach sportowych w 2022 roku; Gdański Top Talent dziewcząt 2022; realizacja programu „Z Gdańska na Igrzyska Olimpijskie”).
- Na podstawie **ustawy Prawo zamówień publicznych** z 11.09.2019 roku – Miasto Gdańsk przekazało organizacjom pozarządowym kwotę w wysokości **12.200.192,23 złotych**. Kwota ta została przekazana na różnorodne zadania zleczone – na podstawie umów na usługi, umów zlecenia, zamówień, umów stypendialnych itp. – podmiotom określonym w art.3 ust.2 i 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

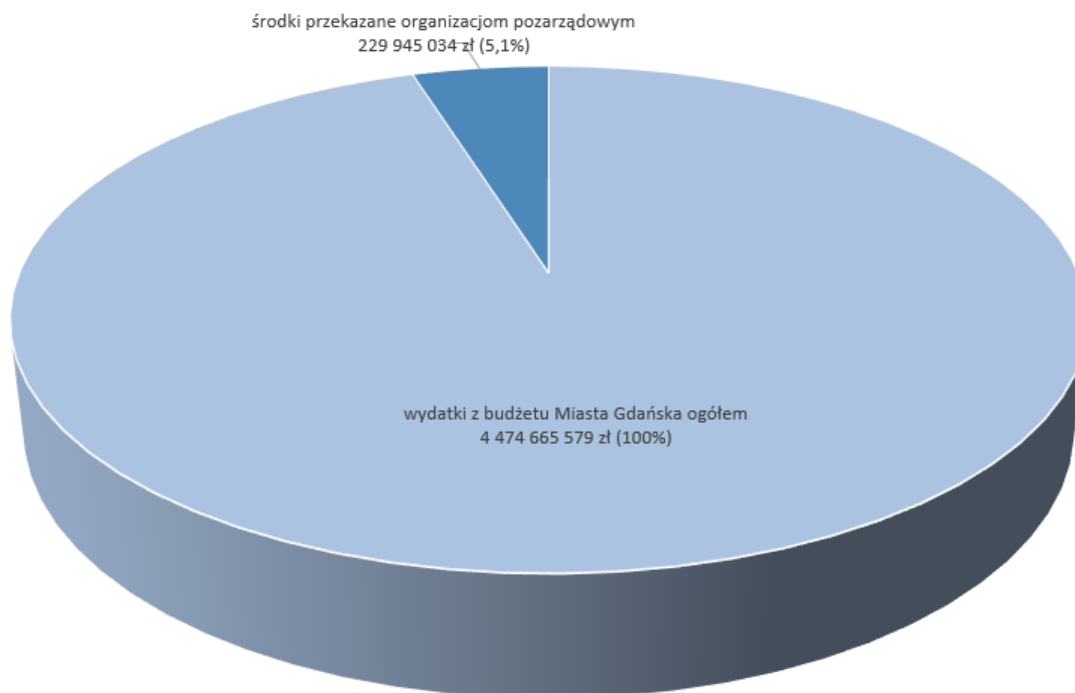
5. Całościowy obraz współpracy finansowej Miasta Gdańska z organizacjami pozarządowymi

Ogółem więc na podstawie czterech ustaw przekazano organizacjom pozarządowym z budżetu Miasta Gdańska w roku 2022 kwotę **229.945.043,12 złotych**. Dotacje wypłacone w trybie ustaw o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz o zdrowiu publicznym stanowiły 40% tej kwoty, ustawy o finansowaniu działalności oświatowej – 52%, ustawy o sporcie – 3%, a prawa zamówień publicznych – 5%.

Powyższa całkowita kwota środków finansowych przekazanych organizacjom pozarządowym we wszystkich ustawowych trybach stanowiła w 2022 roku **5,1% ogółu wydatków Miasta Gdańska** (tj. 4.474.665.579,00 zł).

Wykres 10. Całościowy obraz współpracy finansowej Miasta Gdańska z organizacjami pozarządowymi w ogólnej kwocie wydatków Miasta Gdańska w 2022 roku

ROZDZIAŁ VI. EWALUACJA WSPÓŁPRACY Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

1. Badanie jakości współpracy

Z badania przeprowadzonego na zlecenie Wydziału Rozwoju Społecznego Urzędu Miejskiego w Gdańsku w grudniu 2021 roku przez firmę Pogotowie Facylitacyjne, pojawiły się m.in. następujące wnioski w zakresie współpracy miasta z organizacjami i funkcjonowania samego sektora społecznego, które były przedmiotem analizy wewnętrznej w roku 2022:

- Zauważalna jest potrzeba zwiększenia świadomości na temat tego, czym jest Program Współpracy Miasta Gdańska z organizacjami pozarządowymi oraz wzmocnienie procesu partycypacyjnego w jego tworzeniu na kolejne lata.
- Potrzeba zwiększenia poczucia reprezentatywności i świadomości działalności Gdańskiej Rady Organizacji Pozarządowych w sektorze.
- Organizacje nie widzą przełożenia między Programem Współpracy na a rzeczywistością konkursową.
- Pojawiła się propozycja, aby Urząd Miejski zabezpieczył pulę dodatkowych środków na realizację zadań w obszarze, który wspólnie został wybrany.

- Wskazana została niewystarczająca komunikacja o odbywających się konsultacjach Programu Współpracy, co wraz z brakiem zrozumienia procesu przekłada się na niskie zaangażowanie organizacji w jego współtworzenie.
- Po stronie wyzwań organizacji, które są już aktywne, pojawił się problem z wygospodarowaniem odpowiedniej ilości czasu, by zaangażować się we wszystkie istotne przedsięwzięcia
- Zauważono, że w Programie Współpracy nie są uwzględnione grupy nieformalne, a są one istotnym elementem sektora społecznego.
- Organizacje borykają się z finansowaniem kosztów stałych organizacji, co przekłada się na płynność ich funkcjonowania, a w rezultacie na gwarancję realizację ważnych zadań publicznych.
- Zgłaszana przez organizacje jest także potrzeba, na wzmacnianie zasobów kadrowych wewnątrz, co także jest niezbędne do zagwarantowania ciągłości realizacji zadań w danych obszarach.

Raport z przeprowadzonego badania jest swojego rodzaju "drogowskazem", który wskazuje drogę do stałego polepszania jakości współpracy Miasta Gdańska z organizacjami pozarządowymi.

2. Autoewaluacja programu współpracy z organizacjami pozarządowymi

„Program współpracy Miasta Gdańska z organizacjami pozarządowymi na rok 2022” podlegał autoewaluacji zrealizowanej wspólnie przez Wydział Rozwoju Społecznego Urzędu Miejskiego w Gdańsku i Gdańską Radę Organizacji Pozarządowych. Ich przedstawiciele spotkali się 25 kwietnia 2023 roku, aby dokonać ogólnej oceny realizacji celu szczegółowego programu, ze szczególnym uwzględnieniem współpracy międzysektorowej w obliczu konieczności niesienia pomocy uchodźczyniom i uchodźcom, którzy uciekali z Ukrainy po zbrojnej napaści Federacji Rosyjskiej na nasz sąsiedni kraj.

Z perspektywy czasu wiemy, że ten trudny test na człowieczeństwo zdaliśmy bardzo dobrze, co mimo wielu trudności zaowocowało wzmocnieniem zarówno trzeciego sektora, jak i całej sieci międzysektorowej współpracy.

W toku dyskusji ewaluacyjnych zwrócono uwagę na następujące kwestie rzutujące na integrację sektora pozarządowego i współpracę międzysektorową:

- Działania na rzecz uchodźczyń i uchodźców z Ukrainy – kapitał społeczny trzeciego sektora i współpraca międzysektorowa były kluczem do skutecznego radzenia sobie z sytuacjami kryzysowymi, ale też często intensywność i charakter zaangażowania w pomoc skutkowały syndromem wypalenia liderów i wolontariuszy,
- Domy i kluby sąsiedzkie - naturalne miejsce integracji uchodźców, które dysponujące zasobami i adekwatnymi narzędziami do realizacji tego zadania, lokalne koalicje jako naturalni partnerzy w procesie pomagania,
- Ocena projektów i funkcjonowanie komisji konkursowych – organizacje wskazały potrzebę precyzyjnego zdefiniowania kosztów administracyjnych i dokonania bardziej adekwatnego do potrzeb sposobu rozliczania tych kosztów. Padła także propozycja ujednoczenia kosztów usług, które realizują organizacje np. w formie określenia siatki płac, aby ułatwić ocenę realności kosztów na etapie oceny oferty,

- Potrzeba wzmocnienia “młodych” organizacji i nowych liderów w sektorze oraz zwiększenie przestrzeni na działania oddolne mieszkanki i mieszkańców Gdańska,
- Trudność w komunikowaniu się Gdańskiej Rady Organizacji Pozarządowych z sektorem społecznym - potrzeba odświeżenia strony internetowej www.grop.pl.
- Ograniczone zainteresowanie organizacji pozarządowych zwiększaniem poziomu dostępności przy realizacji zadań publicznych - wskazano, by brak opisu dostępności w ofertach nie był brakiem formalnym powodującym odrzucenie oferty i by dać organizacjom możliwość uzupełniania tego opisu.
- Alokacja środków planowanych w ramach Programu Współpracy - zwrócono uwagę na znikomy wpływ organizacji na ich wysokość i podział w ramach zadań, Zauważono potrzebę zwiększenia przestrzeni dla małych i średnich organizacji w realizacji zadań publicznych celem budowania konkurencyjności oraz dywersyfikacji i wzmocnienia nowych podmiotów mogących realizować te zadania.
- Transparentność działań CSR spółek z udziałami Miasta – padła propozycja stworzenia przejrzystego kanonu wzmocnienia gdańskich organizacji pozarządowych przez spółki, w których Miasto Gdańsk ma swoje udziały.
- Tworzenie programu Współpracy - zauważono potrzebę wzmocnienia integracji sektora społecznego oraz zwiększenia aktywności organizacji w procesie tworzenia Programu Współpracy.

ZAKOŃCZENIE

Rok 2022 był kolejnym rokiem, w którym obok planowanych przedsięwzięć we współpracy z organizacjami, ujętych w Programie Współpracy zaistniała nagle potrzeba podjęcia wyzwań wynikających z sytuacji zewnętrznych.

I tak pierwsze dwa miesiące tego roku były jeszcze zdominowane sytuacją pandemiczną, ale już wraz z wybuchem wojny w Ukrainie pozostała część roku upłynęła pod znakiem pomocy uchodźczyniom i uchodźcom.

Był to trudny sprawdzian rezyliencji miejskiej Gdańska, jego zdolności reagowania na ekstremalne sytuacje kryzysowe oraz zdolności odbudowy zasobów. Sprawdzenie ten w Gdańsku zdaliśmy pozytywnie, przede wszystkim dzięki wieloletniej, ugruntowanej, dobrej współpracy z organizacjami pozarządowymi. To wspólna odpowiedź sektora społecznego i władz lokalnych spowodowała, że uciekinierzy z terytoriów objętych działaniami wojennymi uzyskali natychmiastową i adekwatną pomoc po przybyciu do naszego miasta. Kryzys ten pokazał, siłę i sprawczość organizacji oraz potencjał ich zasobów, w szczególności zasobów ludzkich, ale był też namacalnym dowodem na skuteczność współpracy międzysektorowej. Zjednoczenie wysiłków i wspólne działania zaowocowały szybką reakcją na zdiagnozowane potrzeby, skutecznymi rozwiązaniami na rzecz integracji społeczności ukraińskiej w Gdańsku oraz stworzeniem podwalin systemu, który pozwoli w roku 2023 na włączenie tej społeczności we wszystkie sfery życia społecznego naszego Miasta.